

VOMI

**VERENIGING
OUD MILITAIREN
INDIËGANGERS**

SOBAT

nummer 36
9e jaargang nr. 3 - augustus 1994

OORLOGSGRAVENSTICHTING

BESCHERMVROUWE H.M. DE KONINGIN
ERE-VOORZITTER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Het aantal bloemleggingen in het Verre Oosten nam opmerkelijk toe.

Bloemlegging en graffoto's (Verre Oosten)

Door tussenkomst van de Oorlogsgravenstichting is het mogelijk om bij graven van Nederlandse oorlogsalachtoffers in het Verre Oosten bloemen te plaatsen. Een annonce over deze mogelijkheid werd geplaatst in een aantal uitgaven o.a. van oud-strijders- en reünieverenigingen, in verband met het feit dat het 50 jaar geleden was dat ons Koninkrijk in de oorlog werd betrokken en de bevrijding 45 jaar geleden. Hierdoor nam het aantal bloemleggingen ten opzichte van 1989 opmerkelijk toe.

Bestellingen dienen uiterlijk 8 weken voor de gewenste uitvoeringsdatum in ons bezit te zijn.

De eenvoudigste wijze van bestellen is per giro, onder vermelding van: naam overledene, het Ereveld en de gewenste datum.

Voor Hong Kong, Singapore en Ambon gelden aparte voorwaarden waarover desgewenst nadere inlichtingen worden verstrekt.

In Indonesië bedroeg het uitgevoerde aantal opdrachten 1439 inclusief 33 kransleggingen namens diverse verenigingen en comité's. (In 1989 bedroegen deze aantallen 926 resp. 27). Op verzoek van nabestaanden werden 936 graffoto's verstrekt (450 in 1989).

Op de Erevelden in Thailand werden 226 bloemstukjes geplaatst, inclusief 2 kransen (in 1989 bedroeg dit aantal 144).

In Hong Kong werden 2 bloemleggingen uitgevoerd.

De kosten van een bloemlegging in Indonesië bedragen f 7,50, met foto f 10,-. Tevens is het nu mogelijk voor de Erevelden in Indonesië kleine kransen te bestellen voor plaatsing bij de individuele graven; kosten -16,- inclusief foto. Grote kransen van f 30,- tot f 50,- zijn bedoeld voor kranslegging bij de monumenten, door comité's en verenigingen.

Voor Thailand kunnen uitsluitend eenvoudige bloemstukjes worden besteld. De kosten bedragen f 10,- inclusief een kleine foto.

Kleurenfoto's van Erevelden

Overzichtsfoto's van Erevelden in Europa en het Verre Oosten kunnen per giro of telefonisch worden besteld. De prijs voor een foto in het formaat van 18 x 24 cm. bedraagt f 15,- inclusief porto.

Wie nadere inlichtingen wenst kan zich richten tot de

OORLOGSGRAVENSTICHTING
Zeestraat 85, 2518 AA 's-Gravenhage
Postbus 85981 - 2508 CR 's-Gravenhage
Telefoon 07 03 63 34 34 - Giro 401.000

Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962

Mauritslaan 1 - 6074 AS Melick
Telefoon 047 25 20 94

Fondsenverwerving standbeeld Generaal Spoor

Zilveren legpenning Nationaal Indië-monument 1945-1962

De Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962 wil bij het herdenkingscomplex in het Roermondse stadspark Hattem een paviljoen bouwen dat aan de 30.000 bezoekers per jaar allerhande voorzieningen kan bieden. Dat paviljoen zal de naam "Generaal Spoor-paviljoen" gaan dragen.

Bij het paviljoen zal een standbeeld van Generaal Spoor, de legendarische voormalige legercommandant in de vroegere overzeese rijksoverheid, worden neergezet. Onder andere ook om de fondsen voor het laten maken van dat standbeeld bijeen te krijgen is een zilveren legpenning van de Stichting Nationaal Indië-monument aangemaakt. Die wordt door de stichting voor f 100,- per stuk aan de man gebracht. In die prijs is een bijdrage voor het Generaal Spoor-standbeeld begrepen en een bedrag voor de instandhouding van het Nationaal Indië-monument 1945-1962.

Bij het Nationaal Indië-monument 1945-1962 worden ongeveer 5900 militairen van het koninkrijk herdacht die tussen 1945 en 1962 in het toenmalige Nederlands Oost-Indië en op Nieuw-Guinea van het vaderland bij krijgsverrichtingen het leven verloren. Tot het complex behoren een obelisk met fontein- en trappenstelsel, een aantal ere tafels waarop 112 onderdelen van de vroegere krijgsmacht al een eigen herdenkingsplaquette hebben neergelegd en 18 grote roestvrij stalen zuilen waarin de namen van de ongeveer 5900 geneeuveldde militairen zijn gegraveerd. De jaarlijkse Nationale Dodenherdenking werd op 7 september 1992 door 12.000 mensen bijgewoond.

De penning wordt door atelier RE-Diamant in Roermond vervaardigd in gietwerk van het 'eerste' zilvergehalte (925/1000). Dat zilvergehalte wordt gegarandeerd door een rijkskeurmerk van de Waarborg. De penning heeft een diameter van 35 mm en een gewicht van ± 19 gram.

De voorzijde van de penning draagt de symbolen uit de top van de obelisk met het randschrift 'Nationaal Indië-monument 1945-1962'. De keerzijde draagt het opschrift 'Palmas Qui Meruit Ferat' (de erepalm is voor hen die hem verdiend hebben). Dat is het opschrift dat ook op een paneel bij het Roermondse monument is aangebracht.

De legpenning kan worden besteld bij de Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962, Mauritslaan 1, 6074 AS Melick. De betaling kan geschieden door insluiting van een girocheque of girobetaalkaart van f 100,- over te maken op rekening 17.41.74.039 van de Rabobank Roermond of op rekening 13.41.74 van de Postbank.

SOBAT

Officieel orgaan van de
Vereniging Oud Militairen Indiëgangers

Raad van Advies

- voorzitter: M.M. Bakker, res. luitenant-kolonel der artillerie b.d.
- leden: F. Boekholt, brigade-generaal der fuseliers b.d.
H. Boschma, oud burgemeester
W. Epke, Ridder MWO, brigade-generaal b.d.
S.A. Lapré, Ridder MWO, majoor b.d.
H.A.M. Brouwers, luitenant-kolonel der infanterie Staf Inspecteur
Generaal der Krijgsmacht
P.H. de Vries, kolonel der cavalerie,
Chef Staf te Divisie "7 december"

Ereleden

J.W.J. in den Barken
mevr. J. Zantinge-Edens

Algemeen Bestuur

- voorzitter: J. Dijkema
2e voorzitter: drs T. Leata
secretaris: G. Doterman, Brongras 68
3068 PB Rotterdam, tel. 0104206138
- Penningmeester:
D. Mansema, Lijsterlaan 12
3055 CH Rotterdam, tel. 0104188239
postbanknummer 42-39 398
banknummer 45.85.91.300 i.n.v.
Vereniging Oud Militairen
Indiëgangers
Rotterdam
- alg. ondvoorz.
leden: C.L.W. van Healen
N. den Hollander
Victor C. Bridié

Ledenadministratie

N. den Hollander
Saturnusstraat 210, 5345 LG Oss,
tel. 041.2025109

Sociale Commissie

- voorzitter: Victor C. Bridié
Van Nijenrodestraat 117,
2587 RL Den Haag, tel. 0703280158

Redactiecommissie

- Eindredacteur: L.C. Zéguers, Ailbertuslaan 76,
6461 TC Kerkrade, Tel. 045-434013
- leden: R. Grit, Bolloo 90, 9458 TD Bolloo,
Tel. 05924-1361
J. Zwaan, Lijstje 45, 1034 KN
Amsterdam, Tel. 020-6319151

Boeken ter recensie zenden aan:

J. Zwaan
Lijstje 45
1034 KN Amsterdam

Filmdienst

J. de Wit, Molenbrink 60
2553 GR Den Haag
tel. 0703977822

Correspondentie

- opgave nieuwe leden, adreswijzigingen, bericht van overlijden o.a. richten aan de secretaris van de vereniging waartoe men behoort - zie secretariatsadressen onder "VERENIGINGSNIEUWS".
- zaken VOMI-Nederland betreffend richten aan de secretaris van het algemeen bestuur.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen in te korten en/of veranderingen aan te brengen of, zonder opgave van reden, niet te plaatsen.

De artikelen geplaatst in dit blad behoeven niet noodzakelijk de mening van het algemeen bestuur weer te geven.

Overname van artikelen is toegestaan mits met bronvermelding.

Druk: Helton van Hoeringen Drukkers B.V., Den Haag

DOELSTELLINGEN

De vereniging heeft ten doel:

het behartigen van de ideale, materiële en immateriële belangen van Oud Militairen Indiëgangers, die bij de Nederlandse Krijgsmacht in voormalig Nederlands Oost Indië, respectievelijk Indonesië en Nieuw Guinea hebben gediend;

het behartigen van de belangen van de overgebleven betrekkingen van hen die als direct gevolg van militaire dienstverrichtingen om het leven kwamen of tengevolge daarvan invalide werden;

het herdenken van hen die gevallen zijn tijdens militaire dienstverrichtingen in voormalig Nederlands Oost-Indië respectievelijk Indonesië en Nieuw Guinea en/of aangrenzende zeegebieden, alsmede van hen die tijdens, door of tengevolge van krijgsgevangenschap, ziekte of ongevallen in of in en door militaire dienst zijn overleden.

De vereniging tracht het gestelde doel te verwezenlijken los van elke partijpolitieke richting, levensovertuiging of religie.

De vereniging staat open voor samenwerking, onder voorbehoud van zelfstandigheid, met verenigingen die zich op overeenkomstig terrein als de V.O.M.I. bewegen en aanverwante doelstellingen nastreven.

(artikel 2 van de statuten)

Het lidmaatschap staat open voor een ieder die in het voormalig Nederlands Oost Indië/Indonesië in militaire dienst is geweest en voor weduwen van militairen die hieraan hebben voldaan.

SOCIALE COMMISSIE

Voorzitter

Victor C. Bridié
Van Nijenrodestraat 117
2587 RL Den Haag
tel. 070-3280158

Vice voorzitter

J. Voolijk
Generaal Spoorlaan 709
2285 Y Rijswijk (ZH)
tel. 070-3943048

Coördinatrice/ secretaresse

Mw. A.W. Zantinge-Edens
Van Sandicketraat 31
7711 HW Nieuwegein
tel. 05296-1281

DISTRICTCOÖRDINATOREN

Noord Nederland

B.C.H. Hobich
Boersakkerweg 10
5985 TJ Nisbart
tel. 05945-48509

Oost Nederland

J. Bakker
Schoolstraat 25
7471 WS Goor
tel. 05470-71155

Midden Nederland

H.J. Hiemadijk
Vuurdooistraat 26B
8171 XB Vianen
tel. 05788-3182

West Nederland

C.Ph. van Bussem
Prinses Beatrixlaan 332
2273 XX Voorschburg
tel. 070-3880777

Zuid Nederland

G.H.L. Offersman
Tolbergcoentrum 143
4708 GC Roosendaal
tel. 01650-36343

COMMISSARISSEN

Groningen

voorzit

Overijssel

J. Timmer
Valeriusstraat 28
7604 CP Almelo
tel. 05-46819436

Drenthe

B.C.H. Hobich
Boersakkerweg 10
9365 TJ Nisbart
tel. 05495-49503

Zuid-Holland Noord

B. Verboet
Beatrixlaan 10
2751 XC Moerkapelle
tel. 01753-3537

Friesland

W. de Jong
Twenselaan 10
8443 AA Heerenvaen
tel. 05130-36710

Binnenland

G.W. Soeltekouw
Geeststraat 26
6617 CH Berghem
tel. 06873-1986

Veluwe

N.J. Hiemadijk
Vuurdooistraat 26B
8171 XH Vianen
tel. 05788-3182

Noord-Holland

J. Harmsen
Egdonkterlaan 26
2015 KJ Haarlem
tel. 023-240010

Flevoland

F.H.A.M. Fronstien
Oovertgriend 15
1356 AE Almere
tel. 036-5318972

Zuid-Holland Zuid

J.H. van Braugel
Rotterdamseweg 167 d
3332 AG Zwijndrecht
tel. 078-128752

Zeeland

W. Elzeveld
Cabinusstraat 10
4532 KW Terneuzen
tel. 01-15014911

Noord-Brabant

West
G.H.L. Offersman
Tolbergcoentrum 143
4708 GC Roosendaal
tel. 01650-36343

Utrecht't Gooi

W.L. Schalten
Comeniuslaan 99
3706 KD Zelst
tel. 03424-58838

Noord-Brabant Oost

A.P. Pennings
Thorbeckestraat 101
5344 SM Oss
tel. 04120-23515

Limburg

H.J.A. Dols
Heerlenweg 49
6132 CL Sittard
tel. 046-321316

FONDS SOCIALE ZORG

Beheerder

L. van Eijk
Oost Koninkweg 12
2461 EP Ter Aar
tel. 01723-2705

Assistent beheerder

T.J. Goastre
A. van Heerdestr. 15a
2461 VJ Ter Aar
tel. 01723-2852

Propaganda Fonds

Mw. J.M. Halsewijn
De Goede Hoop 13
2021 AP Haarlem
tel. 023-253058

aangesloten bij

stichting
veteranen
platform

Vereniging Oud Militairen Indiëgangers

- ingeschreven in de registers van de Kamer van Koophandel te Arnhem onder letter en nummer V 123191 -

Jaarcontributie minimaal f 27,50
inclusief 6x per jaar "Sobat"

nummer 36 - 9e jaargang nr. 4
Augustus 1994

BLADZIJDEN UIT MIJN INDISCH DAGBOEK II

Luisteraars

Gaf ik de vorige week enkele opmerkingen te beste over de geringe kennis aangaande de gewone dingen in Indië, vanavond zou ik de vraag willen bespreken; welke zijn in hoofdzaak de eerste indrukken welke de Nederlandse Jongen in Indië opdoet? Velen van U, die mannen of zonen hebben die gemakkelijk hun gedachten op papier zetten, zullen glimlachend denken aan de stapels brieven die zij zo zuinig hebben bewaard. Die schrijfvaardigheid wordt reeds op de heenreis bewezen. Ik kan U de onderwerpen noemen: De laatste blik op de Hollandse kust, hetzij IJmuiden, hetzij de Hoek. Dan: de zo gevreesde vaart door de golf van Biscaye, die meestal nogal meevalt. Verder: de rots van Gibraltar - de aankomst in Port-Said en het handel drijven met de Egyptische kooplieden, de goochelaar en de afzeters. De tocht door het Suezkanaal en eindelijk: de dag op Sabang. Voor verreweg de meeste is dit de eerste buitenlandse reis, en U gevoelt de grote betekenis van het feit dat duizenden jonge mannen van ons volk op deze wijze een groot stuk van de wereld gaan zien. Langzaam maar zeker worden zij los gemaakt van vele bindingen die ten nauwste samenhangen met hun huis, hun dorp, hun straat. Waartegenover staat dat het troepenschip een varend stuk Nederland is, waarop officieren en geestelijke verzorgers de taak hebben om de mannen op de waarde van deze bindingen te wijzen, en hen voor te bereiden op hetgeen zij aanstonds zullen beleven. Ik voor mij heb nooit zo sterk de verantwoordelijkheid voor het geestelijk en sociaal welzijn van deze honderden nog onervaren jonge

mensen gevoeld, als juist op een troepenschip. En ook nooit zo sterk de kansen der kerk waargenomen, als op een uitvarende boot, waar de vragen in menigte los komen en de gemeenschappelijk doorgebrachte weken zo overvloedig de gelegenheid bieden om deze op te vangen en te bespreken. Menige veldprediker komt door het werk aan boord reeds enigszins vermoeid op de plaats van bestemming aan, maar dat is niet erg, daar is hij voor. Tegenwoordig is het zo, dat menig troepenschip reeds het anker uitwerpt op de rede van Belawan voor de monding van de Moesi, of voor de Emmahaven om de eenheden af te zetten voor Noord-, Zuid of West-Sumatra, of naar Semarang voor Midden-Java, of naar Soerabaja voor Oost Java. Enkelens maken de reis zelfs tot Makassar. De vraag:

Welke eerste indrukken de man opdoet, hangt natuurlijk te nauwste samen met de plaats waar hij débarkeert. De havenplaatsen op Sumatra en Java zijn mij alle door eigen aanschouwen bekend. Belawan, op Noord-Oost Sumatra, is een vrij warm oord, vrij troesteloos, maar de weg van Belawan naar Medan, de zo beruchte dodenweg van voorjaar '46, is echt Indisch, en de stad Medan, die zeer weinig beschadigd is, doet royaal en prettig aan. Van Medan uit gaat de reis dan verder, of naar de lagere gebieden langs de Oostkust, of door de bergpassen naar het Westen in de richting van het Toba-meer. Mij dunkt, deze laatste route moet voor de pas uit Holland aangekomen man overweldigend zijn. In anderen zin zal de tocht per landingsboot over de tientallen kilometers lange Moesi veel indruk maken. Deze reis, van het

troepenschip per landingsboot naar Palembang duurt minstens 8 uur, en dan komt men aan in de oude stad met het antieke fort, een herinnering uit vroeger tijden; maar de stad aan de Moesi, evenals de gebieden rondom met hun moerasbossen, zullen teleurstellen. De tocht per truck van Emmahaven naar Padang over de smalle kronkelende weg zal daarentegen weer een verrukking zijn, en de gebieden rondom Padang doen beseffen dat Indië toch wel fabelachtig mooi, maar primitief is.

Wie aan de kade van Tandjong Priok débarkeert zal onder den indruk komen van de blakerende zonnehitte, daarna, op weg naar Batavia, klinkt de kreet: Jongens, wij rijden van Haarlem naar Mokum. Tot zij in Batavia de ogen uitkijken naar deze wonderse stad, waarin zo vele bouwstijlen kris-kras door elkander liggen. Hetzelfde kan in zekeren zin gezegd worden van Semarang, waar de oude benedenstad, waar het erg warm is, een grote tegenstelling vormt met Tjandi, de op heuvels gebouwde bovenstad. Ik jok niet, wanneer ik zeg dat Tjandi voor mij onvergetelijk zal blijven, vermoedelijk door de grote vriendschap die ik daar van officieren en soldaten mocht ondervinden. Wie in de haven van Soerabaja aan land komt zal verbaasd zijn over de afstanden in de krokodillenstad, waar men zich zo spoedig thuis gevoelt door de typische sfeer van opgewekte bedrijvigheid en toch is ook Soerabaja met zijn verschillende wijken enigszins rommelig en gedurende bepaalde maanden erg heet. Tot de eerste indrukken welke onze jongen op doet, behoort ongetwijfeld deze: O, zo zijn blij dat wij er zijn. Het inhalen van een nieuwe militaire

Kopij voor het volgende nummer inzenden vóór 7 sept. a.s. aan: Zie onder rubriek: VAN DE REDACTIE. S.v.p., zo mogelijk, eenzijdig getypt insturen met anderhalve of twee regels afstand.

eenheid is altijd een feestelijk geheel. Autoriteiten klimmen aan boord, menigmaal wordt door hen een woord van welkom gesproken. Na het debarkeren stellen de rijen zich op aan de kade en wordt de zwellende man gelaafd met een tinnetje bier en een pakje sigaretten, waarvoor de cantinewagen zorgt. Maar eerst is de post uitgedeeld. Ik behoef U niet te zeggen dat de goede verzorging van de post één van de allervoornaamste dingen is om de geest van de troep op peil te houden. Ik ben er getuige van geweest, dat mannen werkelijk hun leven waagden om de post tijdig door te krijgen naar de kampementen buiten, en er is wel eens iemand bij gesneuveld door een verradelijke overval op de wagen waarmee de post vervoerd werd. Uw pennevruchten in Nederland leveren ginds hun rente wel in veelvoud op. De jongen die na augustus '47 voor het eerst in Indië aankomt, verbaast zich over de gewone bedrijvigheid welke hij aantreft, wat wijst op een volkomen veiligheid in de gebieden waar hij het eerst verblijft. Velen maken zich van de onveiligheid na aankomst de meest fantastische voorstellingen. En zie, in al de steden die ik noemde, en in de gebieden rondom, gaat het gewone leven regelmatig zijn gang. Wel staan er bij elk kampement en bij elk militair object of gebouw schildwachten, maar dat is in Nederland eveneens het geval. Zijn nieuwsgierige ogen worden getroffen door de eigenaardige bomen; in de regentijd bloeien het rood de flamboyants, en eveneens dieprood de sepatoe-dea's, hier en daar ziet hij de geweldige waringin's. Ook door de verscheidenheid van de bevolkingstypen, waarover ik in de vorige week sprak. Vaak wordt er even gelachen over de vrijmoedigheid waarmee de bruine mens in kanaal of kali (rivier) hurkt om zijn behoefte te doen, terwijl anderen in de onmiddellijke nabijheid aan het kleren wassen of baden zijn. Dit is terstond reeds een aanschouwelijke les in de hygiëne en een aansporing om voorzichtig te zijn met het drinkwater. Dan treft het enorme autoverkeer, vooral in Batavia en Soerabaja, en vaak hoort men de kreet: "Hé, ze houden hier links, die gosers!". Inderdaad, daar moet men aan wennen. Splinternieuwe luxewagens glijden voort tussen de meest primitieve naaimachines uit Noach's tijd.

Is het, meestal voorlopige, kampement bereikt dan komt de gedachte boven: het is hier toch niet luxueus. Berucht was het doorgangskamp Tandjong Priok, waar het zo primitief was dat geen pen het kan beschrijven. Gelukkig is het na het vertrek van de Engelsen in oktober '46 niet vaak meer gebruikt en voor zo ver ik weet, na augustus '47 helemaal niet meer.

De modder in de regentijd, het stof in de droge moesson, zij maakten het verblijf daar niet aangenaam. De eerste maaltijden waarbij rijst wordt opgediend, leveren ook nog al eens stof tot critiek, maar al spoedig wennen de meesten daaraan, vooral wanneer deskundige koks aan het werk zijn! En de eerste avonden moet het gebruik van de klamboes worden aangeleerd, die gespannen worden over de veldbedden. Dit aanbrengen van het muskietennet eist enige vaardigheid, want door de kleinste openingen dringen 's nachts de zingende muggen binnen en doen hun bloed-dorstig werk. Ik geloof dat de jongens terecht komen in streken waar veel muskieten zijn, zo in de benedenstad en het havencomplex van Semarang, in de eerste weken Indië vanwege deze kwelduivels verfoeien. Zij zijn vooral tijdens het wachtlopen aan de muskietenbeten genadeloos overgeleverd. Niet alleen dat dit hinderlijk is, maar het roept ook het bange idee op dat elke steek malaria kan betekenen, want zelfs het trouw slikken van kinine baat daartegen niet voldoende. Ik heb meermalen jongens gesproken die met gestadige vrees voor malaria rondliepen.

Een nieuwe sensatie voor de nieuwkomers is de Indische manier van baden, het z.g. mandiën. In de badkamer of in het meer primitieve washok staat een grote bak met water waaruit men met een blik water schept en dat over zich heengiet. Daarna komt het zich zorgvuldig inspen en daarna begint opnieuw het afgietproces. Waar zoveel wordt gezweten en de mens in de tropen grote behoefte heeft aan reinheid, zal zelfs de meest waterschuwe Nederlander zich niet aan dit mandiën onttrekken. In Batavia spreekt men in een zeker hotel nog over die pas aangekomen veldprediker, die onbekend met deze wasmethode, ingezeept en wel in de grote mandiëbak kroop, en het zo grandioos voor zijn medegasten bedierf. Ik mag nu veronderstellen dat

de eerste zondag in Indië aanbreekt, terwijl de pas aangekomen man nog in de grote stad vertoeft. In het gunstige geval dat zij reeds bezocht zijn door de plaatselijke veldprediker, is hun de mogelijkheid van de kerkgang geweest. Deze geschied meestal van het kampement uit per truck, waarin 25 man worden geladen. Op het erf bij de kerk worden de grote en kleine wagens geparkeerd, bij de Willemskerk in Batavia staan er tientallen. Wie niet over auto of fiets beschikt komt per betjak of te voet. De betjak is een driewieler, tussen de beide voorwielen is een hokje waarin 2 passagiers kunnen zitten. Achter hen zit de pezig knaap die het geheel tamelijk snel voort trapt. Door hun slechte verlichting en onverwachte wendingen worden 's avonds vaak betjaks aangereden door auto's. In de kerk wordt de nieuwkomer getroffen door het feit, dat onder de toehoorders zovele niet Europeanen zitten, n.l. Indische Nederlanders (wij spreken niet meer van Indo's en nog minder van halfbloeden), Chinezen en Ambonnezen (die erg danker zijn) of Javanen. Dit geeft hem aanstonds het innerlijk blijmakende gevoel dat hij toch niet in een werkelijk vreemd land is, wat hij bij het voorbijgaan van al deze niet blanke mensen op straat zo gauw zou menen. Als gemeenschappelijk de bekende psalmen en gezangen worden gezongen, dan voelt hij zich werkelijk veel meer thuis. Dit geldt nog sterker van een Doopdienst of de viering van het heilig avondmaal. Na de kerkdienst trachten degenen die langer in Indië zijn en dus de weg weten, de nieuwkomers mede te nemen naar het Chr. Mil. tehuis dat zijn deuren vooral op Zondag wijd open zet, of naar de A.M.V.J., waar op zondagmorgen de koffie of gratis of voor een kleine vergoeding geschonken wordt. De meer ondernemende jongens zullen later op den dag van hun vrije Zondag gebruik maken om de stad eens beter te verkennen en dan ontdekken zij spoedig dat men overal in Indië Nederland tegenkomt. Je kunt geen stap doen in de stad of daar buiten of je ziet dat Nederlandse handen daar hebben gewerkt aan huizenbouw, bruggenbouw, wegeaanleg, waterkracht en electriciteit. Hopelijk voelt onze man zich na deze eerste Zondag niet meer zo vreemd in het warme verre land.

Wordt vervolgd.

De grenzen van de tolerantie

Het was me het weekje wel. Ik bedoel dat van 6 tot 12 juni. Een week die begon met emotionele herdenkingen van D-Day (meestal aangeduid met "decision-day" maar in feite slechts het normale Day-D zoals wij spreken van het uur-u).

En dan in die week in Nederland twee rechterlijke uitspraken. De eerste rechterlijke uitspraak hield in dat er extra strenge straffen werden opgelegd voor de bekladders van oorlogsgraven met hakenkruisen, omdat volgens de rechter een extra strenge straf op zijn plaats was wegens het "kwetsen van een groot deel van de bevolking".

De tweede rechterlijke uitspraak gold een aangeklaagde die de Nederlandse militairen die in Indië hadden gediend met de SS had vergeleken. In dit geval kwam het niet tot een veroordeling omdat de uitspraak van de aangeklaagde volgens die rechter een deel van de Nederlandse bevolking bevolking betrof en de klager niet individueel en persoonlijk als een SS-er was betiteld.

Als U enige consistentie in die twee uitspraken kunt zien houd ik mij voor een uitleg daarvan aanbevolen.

Belangrijk in die week was ook dat ik samen met mijn vrouw op vakantie ging naar Frankrijk.

Dat laatste was vooral van belang omdat RTL-4 mij in die week vroeg of ik voor de televisie een commentaar zou willen geven op de laatst aangegeuide uitspraak. Ik heb dat dus niet kunnen doen. Achteraf spijt het mij dat ik mijn vakantie niet een paar dagen heb uitgesteld want ik had en heb twee vragen op mijn hart die ik aan het Nederlandse volk had willen voorleggen. En daarvoor is de televisie wel een bij uitstek geschikt medium.

Vooraf moet ik wel zeggen dat ik nimmer zal spreken over een vrijspraak in het tweede geval, maar over een "niet-veroordeeld zijn" door de rechter. Aan het eind van dit verhaal zult U wel begrijpen waarom ik dat heb gedaan en nog steeds doe.

Mijn voornemen

Mijn voornemen was om het Nederlandse volk een tweetal vragen voor te leggen. Welke die vragen zouden zijn zal ik eerst toelichten en dat

aan het einde van dit verhaal stellen. Het was dus geenszins mijn bedoeling om een filippica te houden tegen de schrijver over hetgeen hij over ons gezegd heeft omdat ik betwijfel of hij de strekking daarvan zou hebben begrepen. Evenmin zou ik de neiging hebben gehad de rechter in zijn oordeelsvermogen aan te vallen. Hoewel.

Wel moet ik bekennen dat mij bij het aanschouwen van het gebeurde (voorzover de televisie daarvan beelden vertoonde) mij enkele regels te binnen schoten van het gedicht dat door Vondel werd geschreven naar aanleiding van de onthoofding van Johan van Oldenbarnevelt. Vondel was namelijk overtuigd van diens onschuld en de in mijn herinnering opgekomen regels van het gedicht getiteld "Geuse Veper" luiden:

*"Hadt hy Holland dan ghedragen
Onder 't hart,"....*

*"In sijn goet
Voetmen noyt de Pistoletten
Van 't verraet
Wtghestroyt, om scharp te wetten
's Vollecks hoet"....*

*"Spiegelt, spiegelt u dan echter
wie ghy zijt;
Vreest den worm, die desen rechter
't hart afbijt"....*

NB.: pistoletten zijn gouden munten uit die tijd (verradersloon dus) en met "de worm" is de wroeging bedoeld.

De aanleiding die leidde tot het proces

Door de schrijver van het boek "De laatste tyfoon" zijn in een dagblad de uitdrukkingen gebezigd dat de Nederlandse militair die in Indië had gediend te vergelijken zou zijn (geweest) met een SS-er.

De heer Buma heeft dit als oud-Indië-militair als een persoonlijke belediging opgevat en de schrijver deswege aangeklaagd.

De rechter heeft gemeend te moeten

concluderen dat de uitspraak van de schrijver een groep betrof en niet de heer Buma persoonlijk. Hij wilde daarom niet tot een veroordeling overgaan. In een toelichting die de schrijver heeft gegeven voor de televisie heeft hij de aard van "de vergelijking/belediging" nog eens verduidelijkt.

Hij gebruikte in zijn verweer het woord "metafoor" dat wil zeggen dat hij de vergelijking alleen maar had gemaakt "bij wijze van spreken" of anders gezegd als een soort "dichterlijke vrijheid". Hij voegde daar nog aan toe dat hij in feite "de jongens" had willen verdedigen omdat zij alleen maar hadden gehandeld in opdracht van hun meerderen i.c. de officieren. De officieren hadden de soldaten in feite dus gedwongen dingen te doen die ze uit zichzelf nooit zouden hebben gedaan.

Op de vraag of hij met een veroordeling rekening hield was zijn antwoord "dat is onvoorstelbaar".

Deze laatste uitspraak frappeerde mij tenzeerste. Het was voor hem persoonlijk niet alleen niet voorstelbaar, neen het was in absolute zin "onvoorstelbaar".

Ik vraag mij af of mensen die dergelijke absolute uitspraken over de onvoorstelbaarheid van iets doen ook maar enige notie hebben van hetgeen ik mij (en met mij vele anderen) met mijn ideeën en mijn fantasie niet allemaal kan voorstellen.

Een "medestander" van de schrijver namelijk de ons welbekende Hueting, die uiteraard ook weer in beeld moest komen, verkondigde de voor mij volkomen onbegrijpelijke stelling dat hij zich niet kon indenken dat een oud-militair zich thans door deze uitspraken nog beledigd zou kunnen voelen omdat "het al zo lang geleden was". Hij zag dit dan ook als een drijven van "zogenaamde Indië-veteranen". Dacht ik toch werkelijk dat de gevolgen van gebeurtenissen uit het verleden tot het vakgebied van die "specialist" behoorden.

Maar is die vergelijking die als belediging is opgevat dan niet van zeer recente datum?

Waarom vindt de schrijver die deze uitspraken heeft gedaan een veroordeling "onvoorstelbaar" terwijl ik mij

een veroordeling juist zeer goed kan voorstellen?

Is het een verschil in "fantasie"?

Is het een verschil in "intelligentie"? of

Is het een verschil in opvatting over het rechtsgevoel van het Nederlandse volk?

De basis op grond waarvan de gewraakte uitspraken zijn gedaan

Over en door de schrijver is in een artikel in Het Nieuwsblad van het Noorden het volgende gezegd:

... Na de dood van zijn vader in 1977 breidde de research van B. over Indië zich langzamerhand uit. Hij wilde de periode van de politieke acties goed bestuderen, omdat hij het plan had opgevat er een roman over te schrijven. "Bovendien leefde ik in de veronderstelling dat veel mensen van mijn leeftijd met hetzelfde bezig waren, ik verwachtte dat spoedig veel romans over de oorlog zouden worden geschreven. Maar tot de dag van vandaag ben ik er verbaasd over dat ik de enige literaire (?) roman over de koloniale oorlog heb gepubliceerd. Sommige andere boeken gaan er alleen maar fragmentarisch over. En ik heb het nu ook niet over die slordig geschreven oude-jongens-krentebrood-boeken over Indië, dat is geen literatuur...

De schrijver vindt zijn eigen product dus "litterair". Had ik altijd gedacht dat de lezers en de critici daarover hadden te oordelen. Ik heb zelfs een recensie gelezen waarin stond dat B. niet kon schrijven.

Dat laten we dan maar zo.

Wel heb ik van goede schrijvers van historische romans altijd de indruk gekregen dat ze de geschiedenis waarover ze schreven goed hadden bestudeerd.

B. pretendeerde dat hij dat ook heeft gedaan.

Een van de onze VOMI-leden (de heer B.H. Laurens uit Rotterdam) heeft de moeite genomen om het boek "De laatste tyfoon" te lezen en er een aantal opmerkingen over te maken.

Vier lange bladzijden zijn het geworden met opmerkingen over historische en feitelijke onjuistheden.

Hij verwijst ook nog naar de overeenkomst tussen hetgeen B. op blz. 76 en 77 schrijft over de bersiap-periode en het boek van S.M. Jalhay getiteld

"Allen zwijgen".

Maar die overeenkomst zal wel toevallig zijn en het resultaat van de uitgebreide historische studie.

En die onjuistheden zijn natuurlijk evenzeer bepaald door de vrijheid die een romanschrijver zich moet kunnen veroorloven.

De indruk wordt echter gewekt dat zijn uitspraken voornamelijk zijn gebaseerd op de overleveringen hem door zijn vader verteld, door de publicaties van genoemde Huesting en ook door de opmerking van een communist in de Tweede Kamer die als "anti-kolonialist" zich in een kamerdebat de opmerking veroorloofde "maak van onze jongens geen SS-ers".

Maar zijn de verhalen van zijn vader maatgevend voor het inzicht dat men moet hebben aangaande de geschiedenis zoals die door Ranke is gedefinieerd als "Geschiede ist so wie es wirklich gewesen ist"?

Is dit niet teveel de statistiek van het enkele geval en wat voor een geval?

Ook al krijgt hij een adhesie-betuyging van een oud-Indiëganger die stelt dat "wij zijn als SS-ers tekeer gegaan"?

Zijn de maatstaven die door Huesting c.s. worden gehanteerd de enig juiste maatstaven?

Het niet verwerkte verleden

Telkens weer kam ik die kreet tegen en dan veelal in de zin van het als natie niet verwerkt hebben van het verlies van onze koloniën hebben gehad en ons daar hebben gedragen overeenkomstig de normen van die tijd, terwijl die normen niet meer in overeenstemming zijn met de hedendaagse waarden en normen.

De soldaat, die daar is geweest heeft geen trauma's over dat verleden. Dat de weg naar vrijheid voor het Indonesische volk moest worden gegaan wisten wij allen. Alleen de wijze waarop die vrijheid moest worden verkregen gaf een verschil van opvatting te zien.

Voor mij was het een diepe overtuiging dat dat niet langs de weg van de revolutie had mogen geschieden. Dat dit toch gebeurd is, is een loop van de geschiedenis die wij eenvoudig hebben te accepteren. Omzien in wrok is wel het slechtste wat men kan doen omdat het uiteindelijke resultaat niet van de gevolgde weg afhankelijk behoort te zijn.

Veel soldaten die naar Indonesië

terugkeren worden met open armen ontvangen en er zijn er zelfs die erlid zijn geworden van de Indonesische veteranenorganisatie. In het algemeen overheerst het gevoel dat, ook al kan men bezwaren hebben tegen gebeurtenissen in de Molukken, op Timor, in Atjeh en in Papoea-Nieuw Guinea, er een zeker gevoel van laten we zeggen "tevreidenheid" is, dat Indonesië tot nu toe is gevrijwaard gebleven van etnische slachtpartijen zoals die nu tot ons komen uit voormalige koloniale gebieden in Azië en Afrika. Door prof. van Doorn is gewezen op de onafhankelijkheid van India als voorbeeld voor de progressiviteit van de Engelsen. Hij vergeet dan echter te zeggen dat India niet door de Japanners bezet is geweest en dat onlangs nog een hoge Indiase diplomaat de verzuchting slaakte dat "de staatkundige vrijheid voor India veel te vroeg was gekomen".

Persoonlijk vind ik dan ook dat het Nederlandse leger de chaos na de capitulatie van Japan heeft voorkomen. Loslopende bendes werden door onze aanwezigheid gedwongen zich bij de TNI aan te sluiten. Dat heeft er zeker toe bijgedragen dat extreme etnische tegenstellingen en slachtpartijen zijn uitgebleven.

In dat opzicht kunnen de veteranen van beide landen elkaar goed vinden. Ik geloof dan ook niet dat er bij de oud-militairen sprake is van een onverwerkt verleden met betrekking tot hun militaire aanwezigheid daar.

Er zijn soldaten die bepaalde gebeurtenissen hebben "ingebrand" gekregen en met de verwerking daarvan problemen hebben gekregen. Maar dat is een heel ander probleem.

Ook is mij gebleken dat er ex-militairen zijn die qua schoolopleiding voor een officiersopleiding in aanmerking hadden moeten komen maar die om welke reden dan ook zijn afgewezen. Sommigen van hen hebben dit verleden nog steeds niet verwerkt en menen derhalve het Nederlandse officierenkorps door de modder te moeten halen.

De eerste groep verdient onze hoogachting en steun, de tweede groep slechts minachting.

NB.: Dat er oud-militairen zijn die op grond van hun politieke overtuiging menen dat wij een koloniale oorlog hebben gevoerd en daar problemen mee hebben is een kwestie die los

staat van het daar als militair geweest zijn maar een oordeel "achteraf" over de juistheid van de politieke wil na de oorlog.

Wie wordt met wat vergeleken?

De Nederlandse militair die in Indië heeft gediend is door de aangeklaagde met een SS-er vergeleken. Later is dit door hem voor de televisie nader gepreciseerd door te stellen dat "de jongens" in feite in bescherming zijn genomen omdat zij slechts de bevelen van hun officieren uitvoerden. Het begrip "Befehl ist Befehl" is zelfs gehanteerd. De boosdoeners waren dus de officieren. Of liever het Nederlandse leger als structuur was "geïnfecteerd".

De officier als vertegenwoordiger van "het kwaad".

Nu ben ik als soldaat naar Indië gegaan en als 2e luitenant teruggekomen. Ik moet persoonlijk dus wel als een prototype van "het kwaad" worden gezien.

Nu vind ik het frappant dat de daden door individuele soldaten begaan worden teruggebracht naar de structuur van het leger als zodanig.

Wij worden niet vergeleken met de Engelsen die in de buurt van Soerabaja uit represaille een hele kampong met de grond gelijk maakten.

Wij worden niet vergeleken met de Amerikanen in Vietnam, waar zich toch ook een Me-Lai heeft afgespeeld. Wij worden niet vergeleken met de Fransen zoals die zich hebben gedragen in hun voormalige Aziatische koloniën.

Wij worden niet vergeleken met de Israëliërs die een huis plat schiet omdat vermoed wordt dat de Hamas zich er wel eens schuil kon houden.

Nee wij worden vergeleken met de SS die in de geschiedenis te boek staat als een misdadige organisatie.

Het gedachtengoed van de SS

In de "Kieler Hochschulblättern" werd reeds in het begin van de dertiger jaren aan de Duitse studenten de volgende Nationaal Socialistische "geloofsbelijdenis" aanbevolen.

Art. 1: Wij geloven dat God zich aan ons openbaart in ons Duitse bloed en Duitse geweten, in ons Duitse land en Duitse geschiedenis. Dat is ons Duits geloof. Daarom noemen wij ons "Duitse heidenen". Het begrip "heiden" is voor ons geen scheldwoord

maar een ere naam. Wij zijn trots op ons Duits geloof, ons Noords heidendom.

Art. 4: Wij erkennen geen internationale mensheidsreligie, omdat de volken en de rassen alle verschillend zijn. Daarom willen wij, Duitse heidenen, geen Joodse religie in Duitsland. Wij geloven niet meer aan de Heilige Geest. Wij geloven aan het heilige bloed.

Art. 5: De grondslag van de Joods-christelijke leer is het dogma van de erfzonde; de grondslag van ons heidens levensgevoel is het geloof aan het werk van het gezonde bloed. Volgens christelijke opvatting zijn na Adams val alle mensen "in zonde ontvangen en geboren": volgens Duits geloof zijn wij uit God geboren en naar zijn wil gegroeid. De mythus van het Joodse christendom luidt: zonde en verlossing; de mythus van het Noordse heidendom luidt: bloed en eer.

Het is deze geloofsbelijdenis die de grondslag vormde ook voor de SS. Op hun koppelgespen en dolken stond dan ook "Blut und Ehre". Vanuit dat geloof hebben zij hun misdaden begaan. Het waren geen individuele misstappen door SS-ers begaan die verwerpelijk waren, het waren daden die als geloofsdaden werden gezien vanuit het geloof, zoals dat hierboven is geschetst.

De schrijver heeft met zijn toelichting dat hij "de jongens" in bescherming nam, omdat zij slechts bevelen uitvoerden, daarmee het Nederlandse leger en zijn officieren als een organisatie bestempelt die vergelijkbaar was met de SS.

En het kenmerkende van deze vergelijking is de overeenkomst van de geest, het geloof van waaruit is gehandeld.

En dat geloof staat hierboven kort aangegeven.

Ik was een soldaat en later een officier in die organisatie. Op mij is de vergelijking dus ook van toepassing. **Wie ben ik?**

Toen in 1940 de oorlog uitbrak was ik 15 jaar oud en ging naar de HBS. Ik kwam uit een gezin dat een christelijk historische (CHU) signatuur had. Voor mij waren de namen van Groen van Prinsterer, De Savornin Lohman, Hoedemaker, van Ruler en Gerretson geen onbekende namen. En in de

loop van de tijd waren ook hun denkbeelden mij niet onbekend.

In 1943 bij de meistaking (vlak voor mijn eindexamen) stond ik in het Scholtenshuis in Groningen met mijn handen omhoog met nog een aantal andere gevangenen. Sommigen van hen w.o. Berend Trip uit Nieuw Buinen zijn toen gefusilleerd.

Tijdens de kerstdagen van 1944 probeerde een dronken SS-bewaker van het kamp waarin ik toen verbleef mij het heil van het feest van de "zonnewende" te verkondigen.

In het boek met de herinneringen van de jonge omgekomen Joodse vrouw Hetty van Hillesum wordt die tijd zo beschreven:

"Het is oorlog. Er zijn concentratiekampen. Kleine wreedheden stapelen zich op kleine wreedheden. Als ik door de straten ga, dan weet ik van vele hulzen, waar ik langs kom: daar is een zoon in de gevangenis en daar is de vader gijzelaar en daar hebben ze het doodvonnis van een 18-jarige zoon te dragen. Ik weet van de opgejaagdheid der mensen; ik weet van het vele menselijke leed, dat zich stapelt en stapelt; ik weet van vervolging en onderdrukking en willekeur en machteloze haat en veel sadisme." De situatie die zij hier schetst was niet zo maar een situatie. Het was het gevolg van het "heidens geloof" als hierboven beschreven.

In 1945 kwam voor ons de bevrijding. En die bevrijding was niet alleen maar de nederlaag van Duitsland en een bevrijding van naar huidig spraakgebruik "fietsendiven", maar ook en vooral het vernietigen van de macht van dat "heidens geloof". Dat was voor mij het essentiële van de bevrijding.

En vanuit die bevrijding heb ik vrijwillig dienstgenomen om de Amerikanen naar vermogen bij te staan in hun strijd tegen die andere usurpator.

En nu bijna 50 jaar na dato word ik "een zogenaamde Indië-veteraan" genoemd en wordt mij verweten zelf een aanhanger en dienaar te zijn geweest van dat "heidens geloof".

Een belediging?

De vraag is niet of ik mij persoonlijk, gezien mijn achtergrond, beledigd voel.

De vraag is ook niet of de schrijver vanuit een onvoldoende zich verdiept hebben in de materie, de bedoeling had te beledigen.

De vragen die ik het Nederlandse volk had willen stellen zijn deze:

a. kan naar het rechtsgevoel van het Nederlandse volk de gemaakte vergelijking als smaad jegens mij worden uitgelegd?

b. is het op afstand bekladden van de kruisen van onze gevallen en achtergebleven strijdmakkers met hakenkruisen en SS-runen door de gemaakte vergelijking van een andere orde dan het bekladden van de oorlogsgraven hier in Nederland?

Als het niet van dezelfde orde is wil iemand mij dan het verschil duidelijk maken?

Mocht de vergelijking als van gelijke orde worden gezien kan iemand mij dan het verschil in beide uitspraken verklaren?

Voel ik mij persoonlijk beledigd?

Ik heb hiervoor gezegd dat het niet een vraag is of ik mij persoonlijk beledigd voel. Toch wil ik U ook het antwoord daarop niet onthouden. Ik wil dit doen door een citaat van de bekende Methodisten prediker Stanley Jones.

– Allereerst moeten we vaststellen, dat er een vorm van toorn bestaat, die biologische betekenis heeft. Toorn is vaak een bevestiging tegen kwaad. De ziel staat op en weerstaat het kwaad met diepe verantwoordiging. Waarschijnlijk had Nietzsche gelijk toen hij zei: "Uw deugd heeft weinig te betekenen als ze zich niet laat opzweepen tot woede". Als we niet meer in staat waren, woedend te zijn, dan zouden we worden tot "morele koesen, in onze plompe behagelijkheid". Jezus kon vol toorn zijn. "Hij keek toornig om zich heen, bedroefd zijnde over de verharding hunner harten. "Maar let wel: het was toorn vermengd met smart. Hij was "bedroefd". Dat is het onderscheid tussen gewettigde en angewettigde toorn. Als er een achtergrond is van zedelijke gekwetsheid, zedelijke smart en niet van persoonlijke wrok in onze toorn, dan is die toorn goed en waardevol en gezond. –

Voelen wij ons in deze zin "zedelijk gekwetsd"? Ik voor mij meen deze vraag positief te moeten beantwoorden.

De tolerantie

Boven dit verhaal heb ik de stelling geponeerd dat tolerantie zijn grenzen

heeft. Het lijkt er soms veel op dat de Nederlandse samenleving de grenzen van de tolerantie zo ruim trekt dat er (met uitzondering van de jacht en het dragen van bon misschien) welhaast sprake is van een grenzeloze tolerantie. Ik heb daar moeite mee omdat ik ben groot gebracht met het idee dat er een tolerantie is die ons geboden is maar dat er ook een vorm van tolerantie is die ons verboden is.

Maar waar ik nu die grens moet leggen wordt mij steeds onduidelijker. Hetzelfde, maar dan in omgekeerde zin, zie ik in het gebruik van het begrip discriminatie. Ook hier wordt het begrip welhaast zo ruim uitgelegd dat het hebben van voorkeuren (hetgeen een menselijke eigenschap is) als misdadig moet worden beschouwd.

Ook op dit terrein ben ik de draad volkomen kwijt geraakt.

De aangeklaagde heeft het proces "een bizarre vertoning" genoemd. Het gelijk was immers geheel aan zijn kant. Maar heeft die schrijver wel eens nagedacht over het gelijk aan mijn kant?

T. Lentz

Centraal Militair Hospitaal en Academisch Ziekenhuis Utrecht openen spreekuur voor Veteranen

Er bestaat nationaal en internationaal een toenemende belangstelling voor de late gevolgen van traumatische levenservaring voor gezondheid en welzijn van burgers, militairen en veteranen.

Het Academisch Ziekenhuis Utrecht en het Centraal Militair Hospitaal werken reeds op allerlei terreinen samen en hebben inmiddels besloten om ook op dit terrein actief te worden. Deze samenwerking tussen CMH en AZU is vooral voor veteranen een belangrijke ontwikkeling. De combinatie van specifiek militaire en militair geneeskundige kennis met de topzorgfaciliteiten van het Academisch Ziekenhuis schept nieuwe mogelijkheden voor de hulp aan Veteranen uit de Tweede Wereldoorlog, Nederlands-Indië, Nieuw Guinea, Korea, Libanon en de VN-acties in Cambodja en de Balkan.

Er zijn in CMH en AZU nu dus ontwikkelingen gaande in de richting van een speciaal spreekuur psycho-traumatologie welke valt binnen de divisie psychiatrie. Er wordt een team gevormd met een militair psychiater, een internist met bijzondere ervaring in de hulp aan oorlogs- en geweldslachtoffers en maatschappelijk werk. De psychiater is eerder verbonden geweest aan de unit oorlogs- en geweldslachtoffers van het Academisch Ziekenhuis Leiden. Deze unit kreeg naam als voortzetting van het werk van de internist dr. J.F.Ph. Hers, die sinds de Tweede Wereldoorlog veel lotgenoten geneeskundige hulp heeft geboden.

Dr. de Loos houdt zijn spreekuren in het gebouw van het Centraal Militair Hospitaal, dat naast het AZU ligt en daarmee verbonden is. Zijn spreekuur bij AZU/CMH is met name bestemd voor personen die lichamelijke klachten ondervinden ten gevolge van betrokkenheid bij oorlog of politiek geweld. Het gaat dus om oorlogsgetroffenen, veteranen en asielzoekers of vluchtelingen. De ervaring heeft geleerd dat zij voor hun lichamelijke klachten niet altijd voldoende aandacht en hulp kunnen krijgen in de reguliere gezondheidszorg, ook niet wanneer deze belangrijke aspecten van de levensgeschiedenis bekend zijn. Enerzijds vergt deze hulp speciale belangstelling voor en kennis van de bedoelde ingrijpende levenservaring, anderzijds is er juist behoefte aan een heel brede medische oriëntatie, juist wanneer het om de samenhang tussen lichamelijk en geestelijk functioneren gaat. Verwijzing naar het spreekuur kunnen worden gedaan door artsen of maatschappelijk werkenden. Rechtsstreekse aanmelding is eventueel ook mogelijk. De consultants van de Stichting Dienstverlening Veteranen zijn inmiddels goed op de hoogte van de mogelijkheden en werkwijze van deze polikliniek. Wanneer u zich afvraagt of een bezoek aan het spreekuur voor u zinvol kan zijn is het raadzaam daarover een gesprek met een consultant van de SDV te hebben. U kunt dan worden begeleid bij een verwijzing. De polikliniek bevindt zich in het Centraal Militair Hospitaal, Heidelberglaan 100 op het complex De Uithof in Utrecht. Telefoon: 030-502000. Voor het maken van een afspraak kan men zich wenden tot Eveline Pomp, zoemer 3136.

ONTHULLING MONUMENT IN DALEN.

Minister Ter Beek bij onthulling monument in Dalen:

"Te lang gezweven over Indië-periode"

Dalen is een dorp zoals er zoveel in Drenthe zijn. Vier basisscholen, drie molens, twee kerken, een gemeentehuis; niks bijzonders. En toch heeft Dalen wat! Dalen heeft gemeenschapszin, zelfbewustzijn en gevoel voor traditie.

In dit Dalen mocht ik met enkele sobats alom uit den lande, op zaterdag 2 juli getuige zijn van de onthulling door mevrouw H.T. Spoor-Dijkema van een uniek monument. Een monument, op initiatief van het comité "Dametin" (Dalen Met Indië) voor het gebouw De Spinde geplaatst ter nagedachtenis van de 120.000 militairen, die in de periode 1945 en 1950 naar Nederlands-Indië moesten om de Orde en Vrede in dat land te herstellen.

Uit alle delen van het land waren een paar duizend mensen naar Dalen gekomen om dit gebeuren mee te maken.

Voordat het monument werd onthuld richtten enkele sprekers het woord tot de vele duizenden belangstellenden. De voorzitter van het comité, de heer G. Rotman, zei in zijn toespraak ondermeer: Dit monument zal de tijd bewaren. Laat het toch eens duidelijk zijn dat onze jongens niet naar Indië gingen om tegen de bevolking te vechten, maar om hen in bescherming te nemen. Het is altijd zo, het goede geloofd men niet en het slechte gaat er in als een preek van de pastoor.

Wij moesten naar Indië, zijn geen helden, we deden gewoon onze plicht. Zwaar was die tijd en onvergetelijk voor ons.

Velen raakten gewond bij het uitvoeren van hun plicht; 5800 keerden niet terug.

Het is een eenvoudig monument dat past bij een eenvoudige soldaat die deed wat van hem werd verwacht. Namens de kinderen van de Oud-Indiëgangers sprak de heer Jan Deuten. Hij vertelde op zijn eigen wij-

ze aan de vele aanwezige (klein)kinderen dat in de jaren 1945-1950 ruim 120.000 jonge mannen, direct na de Tweede Wereldoorlog werden opgeroepen om naar Indië te gaan. De meesten van hen gingen niet vrijwillig maar verplicht naar een ver land, weinig of niets wetende over dat land, haar cultuur en haar bevolking, laat staan de juiste reden van hun vertrek. Zij hebben soms ruim drie jaar doorgebracht in deze voormalige kolonie. Dit waren drie jaren van hun jeugd, een jeugd die bij het vertrek naar Nederlands-Indië in de 2e Wereldoorlog al in eigen land een deuk had opgelopen. Dit monument staat hier dan ook ter nagedachtenis aan hen die niet meer onder ons zijn, ter ere van hun allen en ter herinnering aan hen en aan ons allen in deze periode. Geschiedenis wordt niet alleen gemaakt door de voltooid verleiden tijd, maar mag en moet ook worden geleerd in de tegenwoordige tijd, aldus de heer Deuten.

De burgemeester van Dalen, de heer N. Meerburg zei veel waardering te hebben voor de leden van "Dametin", het is een begin van een reeks. De behoefte om elkaar te ontmoeten en erover te praten. De gemeente Dalen is dan ook erg trots dat dit monument midden in het dorp staat. Hij was ook verheugd met het feit dat de jongere generatie bij de onthulling aanwezig was. Hij zei dan ook te hopen dat het onbegrip omgekeerd wordt tot begrip. Door de "Johan Willem Friso-kapel" uit Assen werd de taptoe gespeeld, waarna een minuut stilte in acht werd genomen ter nagedachtenis van de in Indië gevallen. Tijdens het spelen en zingen (wie zegt dat men ons volkslied niet kent?) van het eerste en laatste couplet van het Wilhelmus werd de vlag gehesen. Hierna was het woord aan de minister van Defensie, de heer A.L. ter Beek.

Hierna volgde de onthulling van het

monument door mevrouw Spoor. Een in brons gegoten prachtige, eenvoudige soldaat op sokkel, gemaakt door de beeldhouwer Tuink uit Raalte, zelf oud-Indiëganger. Het beeld stelt een militair in tropenuniform voor. Op de sokkel staat op wit marmer in het brons gegoten, het insigne met de helm, zwaard en palmtak en de tekst: NED. OOST INDIË VOOR ORDE EN VREDE 1945-1950. (zie foto).

Mevr. Spoor, minister ter Beek en de eregasten, waaronder de Ridder Militaire Willemsorde, de heer Sj. Lapré en de heer Meijer van de Stichting Dienstverlening Veteranen, opende het defilé, waarna de rest van de genodigden en belangstellenden volgden. De "Johan Willem Friso-kapel" zorgde voor het muzikale gedeelte. 's Middags gaven zij een concert voor "De Spinde" die bij de bezoekers van o.a. de Pasar Malam zeer goed in de smaak viel. Al met al was het een bijzonder geslaagde dag waaraan velen nog vaak zullen terugdenken.

Fred Hoolisma.

Toespraak van de Minister van Defensie A.L. ter Beek ter gelegenheid van de onthulling van het Indië monument in Dalen, 2 juli 1994

Meneer de burgemeester,

Dames en heren,

Het is goed wanneer herinneringen uit het verleden worden vastgelegd. Monumenten zijn bij uitstek geschikt om hieraan gestalte te geven, zeker als het gaat om het zichtbaar maken van een periode uit de Nederlandse geschiedenis waarover lang, te lang, is gezweven. Bij dit monument in Dalen, dat over enkele momenten door mevrouw Spoor-Dijkema zal worden onthuld, gaat het om herinneringen aan de 129 duizend militairen die kort na de oorlog zijn uitgezonden naar het toenmalige Nederlands-Indië. Maar het monument heeft vanzelfsprekend ook een speciale betekenis voor de gemeente Dalen zelf, als herinnering aan de inzet van 52 dienstplichtigen en oorlogsvrijwilligers uit Dalen die in Nederlands-Indië hebben gediend.

Nog tijdens de Tweede Wereldoorlog werd een beroep gedaan op jonge mannen in bevrijd Nederland om zich als oorlogsvrijwilliger te melden. Nederlands-Indië moest worden bevrijd. Velen gaven aan deze oproep gehoor. Hoe anders dan de verwachting was de werkelijkheid. Toen het er op aankwam bleek de tegenstander geen Japanner, maar een nationalistisch ingestelde Indonesiër te zijn. De taak waar Nederland zich voor zag gesteld, bleek van een zodanige omvang dat de regering gedwongen was haar toevlucht te nemen tot een wel zeer bijzondere maatregel. Voor het eerst in de Nederlandse geschiedenis werden dienstplichtigen overzee gezonden. Een maatregel die destijds aanleiding gaf tot veel beroering. De twee jaren in Indië werden er voor veel dienstplichtigen drie, soms vier of vijf. Keer op keer werd de in het vooruitzicht gestelde datum van repatriëring verschoven omdat de inzet noodzakelijk bleef.

In Nederland werden de verrichtingen op afstand, of beter gezegd afstandelijk, gevolgd. De media deden weliswaar verslag, maar toch: Nederlands-Indië was en bleef een verre, vreemde wereld. Bovendien

was er dicht bij huis - midden in de periode van de wederopbouw - zoveel te doen. Na de soevereiniteits-overdracht in 1949 was Nederlands-Indië en daarmee de inzet van de krijgsmacht snel verleden tijd. Er volgden nog maanden van repatriëring van dienstplichtigen en vrijwilligers, onder wie KNIL-militairen met hun gezinnen.

Eenmaal in Nederland konden deze militairen hun verhaal niet kwijt. De tijd was er niet naar en het viel toch niet uit te leggen, als er al werd geluisterd. Moeilijk was het ook om je als Nederlandse militair de sterkste partij te weten, maar toch met het gevoel van verliezer weer huiswaarts te moeten keren. Vergeten werd al snel dat de meesten er niet om hadden gevraagd daar te mogen vechten, maar dat zij tot dienstvervulling waren geroepen. Nog gemakkelijker werd vergeten dat grote risico's waren gelopen bij de uitvoering van de taken. Voor de inzet van deze militairen in den vreemde pas slechts erkenning. Erkenning en respect voor veteranen die onder vaak buitengewoon moeilijke omstandigheden het vaderland hebben gediend. Dat is voor mij de essentie van het veteranenbeleid, het beleid dat ik de afgelopen jaren mede vorm en inhoud heb mogen geven.

Maar erkenning mag en kan niet alleen van de overheid komen. Erkenning is een zaak voor de gehele samenleving. Ik constateer dan ook met veel genoegen dat de maatschappelijke erkenning van veteranen steeds meer gestalte krijgt. Ook voor de huidige generatie is die maatschappelijke erkenning van belang. De militairen van toen staan zij aan zij met de militairen van nu. De huidige vredesoperaties in het kader van de Verenigde Naties creëren immers de veteranen van de toekomst. De afgelopen jaren zijn vele duizenden jonge militairen uitgezonden naar landen als het voormalig Joegoslavië en Cambodja. Met elkaar versterken de oudere en de jongere veteranen het proces van erkenning en waardering voor wat zij voor het vaderland hebben betekend. Enerzijds draagt de uitvoering van de

huidige vredesoperaties - en de daarmee gepaard gaande maatschappelijke belangstelling - er sterk toe bij dat ook de waardering en het respect voor de oudere veteranen toenemen. Anderzijds worden voor jongere generaties de problemen van de oudere veteranen begrijpelijker.

Bovenaal kunnen de oudere veteranen hun ervaringen aan de jonge generatie overdragen.

Het comité Dametin verdient grote waardering voor het initiatief tot het oprichten van een monument ter herinnering aan de veteranen van toen. Het onderstreept de grote betrokkenheid van de Dalense inwoners met de veteranen van toen en nu. Reeds in de Indië-jaren wist de redactie van Dametin het contact tussen Dalers in Nederland en Dalers overzee op een unieke manier te onderhouden. Met dit monument, de herinnering aan de inzet van de Nederlandse militairen in Nederlands-Indië, krijgt deze betrokkenheid blijvend gestalte. Ik twijfel er niet aan dat velen het monument zullen bezoeken.

Mevrouw Spoor-Dijkema: het is voor ons allen een voorrecht dat u vandaag in ons midden bent. Ik vraag u het monument nu te onthullen.

Telefoonnummer gewijzigd
Sociale Commissie

Victor C. Bridé OVW OVW
is geworden:

01 03 28 05 32

WIM'S MILITARIA'S
BOEK/FOTO/MILITARIA

INFO:
POSTBUS 6129
3002 AC ROTTERDAM
TEL. 010 - 473 89 63

ONTHULLING

1. Monument in Nieuwleusen voor de gevallen in Nederlands-Indië.

Woensdag 27 april 1994 werd het monument onthuld voor de gevallen uit Nieuwleusen in het voormalig Nederlands-Indië. Dit gebeurde op initiatief van enkele Oud-Indiëgangers uit Nieuwleusen en vond onder grote belangstelling plaats.

Vandaag (27-4) vindt de onthulling plaats van een monument, dat eer bewijst aan de militaire slachtoffers uit Nieuwleusen, die het leven lieten in Nederlands-Indië. Hun dood weerspiegelt de tragiek van de menselijke geschiedenis. Hun dood betekent een inspiratie om verder te werken aan de heilheid van de schepping, aldus Burgemeester Ten Oever in zijn toespraak.

Als gemeentebestuur van Nieuwleusen prijzen wij ons gelukkig met het initiatief van de oud-Indiëgangers Schoemaker, v.d. Veen en Bijker om een monument te realiseren voor onze militairen die tijdens de acties in Nederlands Indië zijn omgekomen. Het getuigt van een groot historisch besef, dat wij met z'n allen over moeten brengen aan volgende generaties.

2. Daarna het woord aan de heer E. Vaartjes, voorzitter van de VOMI Overijssel.

Hij stelde dat bij vele Indiëgangers de gebeurtenissen nog als een film aan hen voorbij trekt. Deze groepering wil erkenning en waardering. Vaak wordt de periode als negatief afgeschilderd, maar hij wees op de vele humanitaire hulp die onze jongens aan het Indonesische volk hebben aangeboden.

Volgens de heer Vaartjes wordt het monument gezien als een symbool van erkenning, waardering en respect.

Namens de Oud-Indiëgangers Nieuwleusen sprak de heer H.J. Bijker. Vandaag gaat voor de Oud-Indiëgangers in Nieuwleusen een wens in vervulling. Een monument voor onze vrienden die in Indië zijn omgekomen. De tijd, die we in Indië moesten

doorbrengen, is uit ons leven niet uit te wissen. Daarom is het goed, die tijd en alles wat zich daarin heeft voltrokken, te herdenken. Het stemt tot dankbaarheid dat hier nu een monument staat dat bij herdenkingen, zoals op 4 mei betrokken kan worden. Met gevoelens van eerbied en respect kan hier stil gestaan worden bij het leven van deze vier jonge mensen: Jan van de Sluis, Hendrikus Mensink, Jan Bijker en Hendrikus Bloemhof.

Namens de oud-Indiëgangers Nieuwleusen zijn die dag bloemen geplaatst op hun graven in Indonesië. Jan v.d. Sluis is in Indië ernstig ziek geworden. Hij is voor behandeling overgebracht naar Davos in Zwitserland. Helaas is hij daar overleden en overgebracht naar Nederland. Hij ligt in Nieuwleusen begraven en ook op zijn graf zijn bloemen gelegd.

God zij dank mogen wij nu met z'n allen dit monument onthullen omdat wij onze omgekomen vrienden niet zullen vergeten. Vandaar onze dankbaarheid. Wij zullen ze met eerbied en respect blijven gedenken.

3. Hierna vond de onthulling plaats door Burgemeester A. ten Oever

en Oud-Indiëganger de heer H. Schoemaker.

Door H.J. Bijker werd een gedicht voorgedragen.

Na het in acht nemen van twee minuten stilte werden bloemen gelegd door familie, VOMI Overijssel, Oud-Indiëgangers Nieuwleusen en belangstellenden.

Bij terugkeer in het jeugdgebouw van de N.H. Kerk werd dank gebracht aan een ieder die er toe heeft bijgedragen om dit monument te realiseren en de gasten voor hun belangstelling. De aanwezigen konden terugzien op een stijlvolle plechtigheid.

H.J. Bijker
Westerveen 23
Nieuwleusen.

Birma Spoorlijn

*Elke nagel was een leven
elke schroef kostte hier bloed.
Mensen hebben zich gegeven
hebben jarenlang geboet.*

*Elke steen kostte pijn en spieren
elke stap een levenslicht.
Mensen kronkelend als mieren
wanhoop vormde het gezicht.*

*Elke dag heeft hier geleden
elke nacht was er de dood.
Mensen schreeuwend om de vrede
maar de aarde kleurde rood...*

Marlies Liket
Beatrixlaan 29, 3761 BC Soest

In Memoriam

Met grote eerbied en in gepaste stilte brengen wij een laatste Ere-salut aan;

A.W. Oortwijn	Vaassen
D.M. van Nieuwenhuizen	Goes
J.J. van Steenberghe	Gameren
P.J.J. Huybens	Alkmaar
J.P. Burger	Hoenskerk
J. Zwaan	Oppendoes
E. ten Cate	Utrecht
P.C. Meertens	Landsmeer
H.J. Oldeman	Beilen
P.H. Albers	Groesbeek
A.J. Zijlmans	Bodegraven
A.W.Ch. van Rijswijk	Dordrecht
J.J.C. Habes	Haarlem
J.P. Kortekaas	Lisse
L.B. van Haagen	Delft
Mw. P. Verschoor-	Ridderkerk
de Winter	
L. Broos	Delft
A. Ploeg	Arnhem
J. Horck	Haaksbergen
S. Luiken	Hoorn
M. Booye Dubbe	N.S.W.
	Australië
A.W.M. Muller	Arnhem
L.C. den Boer	Krimpen aan den
	IJssel
W. Jans	's-Gravenhage
J.M. Peters	Druuten

**Sociale
Commissie
VOMI**

te dragen.

Moge ons aller oprecht medeleven en de liefde en warmte van Uw naasten, U de kracht en de moed geven dit zware verlies

V.B.

AD PLOEG OVERLEDEN

Op 5 juli j.l. overleed in het ziekenhuis te Arnhem op 67-jarige leeftijd Ad Ploeg, lid van VOMI Rivierenland. Zijn toch nog onverwachte heengaan na een langdurig ziekbed was voor allen, die hem gekend hebben, een schok.

Ad Ploeg diende als reserve-officier der Koninklijke Landmacht in 1949 in het voormalig Ned. Oost-Indië en in 1950 in Korea. Als Lt. Kol., hoofd opleidingen bij de 7 Dec. Div. sloot hij zijn militaire carrière af om vervolgens gedurende vele jaren lid te zijn van de Tweede Kamer, waar hij belangen van oud-militairen verdedigde. Ook als defensie specialist kreeg hij veel bekendheid. Gedurende de jaren 1982-1986 vervulde hij de functie van staatssecretaris, terwijl hij daarna voorzitter werd van de vaste kamercommissie voor Defensie, totdat hij in 1989 de politiek verliet.

Met Ad Ploeg is een markante militair in hart en ziel van ons heengegaan, hij ruste in vrede, de vrede, waar hij zich zo hard voor heeft ingezet.

Th.J. Koning.

IN MEMORIAM ANTON VAN RIJSWIJK

Kort nadat de "SOBAT" van juni verzonden was, ontvingen wij het droevige bericht dat op 14 juni j.l. onze secretaris

ANTON VAN RIJSWIJK

na een ernstige ziekte is overleden.

Wij zullen onze vriend Anton heel erg missen.

Anton heeft de aanzet gegeven tot oprichting van VOMI-Zuid-Holland-Zuid en zette zich met hart en ziel in voor de belangen van de Indië-veteranen. Hij stond altijd voor iedereen klaar.

Zeer dankbaar zijn wij dat wij zoveel jaren met hem hebben mogen samenwerken aan de opbouw van de VOMI.

Van harte betuigen wij zijn vrouw Lianna en de kinderen onze oprechte deelneming en wij hopen dat de vele goede herinneringen hen tot troost mogen zijn.

Namens het bestuur van VOMI-Zuid-Holland-Zuid

G. de Jong - voorzitter.

Telefoonnummer gewijzigd
Sociale Commissie

Victor C. Bridié OVW OVW
is geworden:

01 0'3 28 05 32

GESNEUVELDE 4-3 R.I.er NA 47 JAAR GEËERD

Oonthulling straatnaam Gerrit Kuijperspad.

Op 31 mei j.l. vond in Esbeek, gemeente Hilvarenbeek, onder grote belangstelling een bijzondere gebeurtenis plaats. In aanwezigheid van Burgemeester en Wethouders, familieleden, zo'n 30 MT'ers van ex Bataljon 4-3 R.I. met hun vrouwen, Indiëveteranen uit Esbeek en Hilvarenbeek werden ter nagedachtenis van de in 1947 gesneuvelde GERRIT KUIJPERS een gedenksteen en straatnaam onthuld. De burgemeester van Hilvarenbeek, de heer Drs. L.M. Oord, onthulde samen met de Plv. Bat. Cdt., Res-majoor h.d. Drs. B.W. Buenk, de gedenksteen.

In zijn toespraak zei Drs. Oord dat hij te jong was om van deze periode zelf te kunnen getuigen en greep hiervoor o.a. terug op de geschiedschrijver Prof. Dr. L. de Jong. Daarna ging Drs. Buenk in herinnering terug naar de dikwijls moeilijke tijd die Bataljon 4-3 R.I. tijdens 21 maanden verblijf in het voormalig Regentschap Sumedang op West-Java heeft doorgemaakt. Deel van onze taak, aldus Drs. Buenk, was het verlenen van hulp aan de plaatselijke bevolking door o.a. het sturen van Rode Kruisteams. Op 18 december 1947 reed zo'n Rode Kruiscolonne, beveiligd door personeel van de 1e Cie en begeleid door een van de MT chauffeurs, GERRIT KUIJPERS, in een hinderlaag bij de beruchte Gunung Tampomas tussen de buitenposten Tjonggeang en Boeahdoea, het werd een zwarte dag,

Tijdens een beschieting vielen aan onze kant een dode en tien gewonden, waarvan twee ernstig. GERRIT KUIJPERS bezweek op 26 december in het hospitaal Tjima. Hij werd op 27 december met militaire eer op het ereveld Pandu te Bandung begraven. Na de woorden van Drs. Buenk legden 2 MT'ers bloemen namens de MT en Bataljon 4-3 R.I. bij de gedenksteen en werd een minuut stilte in acht genomen. Hierna gingen allen te voet terug naar het begin van het pad en de plaats waar onthulling van de

naar GERRIT KUIJPERS genoemde straatnaam verricht werd door een broer van de gesneuvelde. Nadat deze onthulling had plaats gevonden zal deze plek in Esbeek voortaan het GERRIT KUIJPERSPAD heten. Daarna sprak de broer een dankwoord gericht tot Burgemeester en Wethouders en in het bijzonder aan de initiatiefnemer en tevens ontwerper van de gedenksteen, de Oud-Indiëganger W.F. van Breen, Voorzitter van de in 1949 opgerichte veteranenvereniging SERDADU KEMBALL, de vele aanwezige MT'ers van Bataljon 4-3 R.I. en hun vrouwen, alle overige Indiëveteranen en inwoners van Esbeek die bij deze gebeurtenis blijk van hun belangstelling hadden gegeven. Hij zei zeer onder de indruk te zijn gekomen van de wijze waarop Burgemeester en Wethouders van Hilvarenbeek en de vele Oud-Indiëgangers eerbewijs hebben gegeven aan zijn in 1947 gesneuvelde broer Gerrit. Ook wij, ex 4-3 R.I'ers, zijn B. en W. van Hilvarenbeek en sobat van Breen bijzonder erkentelijk voor dit ten uitvoer brengen, alsmede de warme ontvangst in Esbeek voorafgaand en na afloop van de plechtigheid. Het aan één van de 27 gesneuvelden van Bataljon 4-3 R.I. bewezen eerbetoon heeft op ons diepe indruk gemaakt. H.C. Clasquin
Voorz. reünie-comm. Ex 4-3 R.I.

Oonthulling Gedenksteen Gerrit Kuijpers in Esbeek op 31 mei 1994.

Postuum onderscheiden

In 1942 werd tijdens de slag in de Java Zee in het voormalig Nederlands Indië het oorlogsschip "De Ruyter" van de Koninklijke Nederlandse Marine, na een heldhaftige strijd, door Japanse onderzeeboten tot zinken gebracht. Aan boord bevond zich korporaal telegrafist Jan Willem Adriaanse, geboren 30 mei 1919. Hoewel hij zich eerst in een sloep drijvende wist te houden sneuvelde hij toen de Japanners - tegen alle Geneve overeenkomsten in - de overlevenden met mitrailleurafmaakt. Tijdens de D-Day herdenking in Port Credit (tien Km ten westen van Toronto), met leden van de Royal Canadian Legion en de Toronto- en Hamilton Wapenbroeders werden kranen gelegd bij het oorlogs gedenkteken (Cenotaph). Na afloop werd in het legion-gebouw door de voorzitter van de Toronto Wapenbroeders John Touw aan Zwier,

de broer van Jan Adriaanse, postuum het Oorlogs Herinnerings Kruis met twee gespen "Krijg per Zee 1940-'45" en "Java Zee 1941-'42" overhandigd.

Zwier Adriaanse emigreerde in 1957 met zijn vrouw Ann vanuit Amsterdam naar Brampton waar hij tot aan zijn pensionering werkte voor het postkantoor.

Ongeveer 4 jaar geleden verhuisden zij naar een flat van het Nederlands-Canadese seniorengebouw "Holland Cristian Homes" in Brampton (40 Km NW van Toronto). Zwier is de organist van dit senioren gebouw en is ook zo nu en dan te beluisteren in de Immanuel Christian Reformed Church in Brampton.

Wim van Duyn
(Korp. Territoriale Verb. Afd. Noord-Sumatra 1947-'50.
Leger No. 251019017).

Zwier Adriaanse (l) ontvangt postuum voor zijn broer Jan Willem Adriaanse, gesneuveld in de Java Zee in 1942, het "Oorlogs Herinneringskruis" met twee gespen van de voorzitter van de afdeling Toronto van "De Wapenbroeders", John Touw

IN MEMORIAM

Toon ..... is niet meer.

Op 21 mei 1994 overleed na een slopende kortstondige ziekte onze sobat, vriend en VOMI lid: Anthonius Wilhelmus Oortwijn. Oud militair in Ned. Indië bij het onderdeel 3e Inf. Brig. Werkpl. T.E.M.E. van de 7 Dec. Div. E.M. Vooral wij van de Recovery sectie hebben Toon gekend als een echte en fijne kameraad. Zijn functie in de werkplaats was die van plaatwerker, maar hij ging vaak vrijwillig met ons mee op de break-down als bewaking. Toon was een echte bewaker, ook b.v. in ons voetbalveld stond hij steeds als back opgesteld en was moeilijk te passeren. Toon stond zelf enkele keren opgesteld in het Bat. elftal. Donderdag 26 mei heeft Toon zijn laatste reis op de aarde gemaakt en is zijn stoffelijk overschot gecremeerd in Dieren.

Naast zijn vrouw Lenie, kinderen en enigst kleinkind waren er veel familieleden, vrienden, kennissen en sobat's om van Toon afscheid te nemen. De vrouwelijke pastor zei in haar toespraak dat Toon kort voor zijn dood met haar nog had gesproken over zijn Indië tijd. Zo had Toon tegen haar ge-

zegd, in Indië heb ik de beste kameraden gevonden en gekregen, kameraden voor het leven.

Sobat Fred Gigengack die kort het woord voerde, mede namens 3 I.B.W. memoreerde ook Toon als een echte en oprechte kameraad, toen, en tot nu in zijn laatste dagen. Toen ik zelf kortgeleden aan zijn ziekbed stond, moest het Indië fotoalbum uit de kast worden gehaald en waren we samen weer even in b.v. Poerwakarta. Als je dan na deze crematie-plechtigheid weer thuis komt en nog net het laatste journaal op de T.V. ziet en daarmee wordt geconfronteerd met "S.S. modder" gooiende figuren, kun je daar niet meer kwaad om worden. Wij weten met een verloren vriend als Toon wel beter. Toon we zullen je missen, vooral bij de dodenherdenking van de 7 Dec. Div. in Schaarsbergen, jij ontbrak nooit.

Wij van 3 I.B.W. zijn blij Toon gekend te hebben en wensen zijn vrouw Lenie, kinderen en kleinkind veel sterkte toe.

Voor Toon wensen wij eeuwige ORDE en VREDE.

Herman Bokhorst
3 I.B.W.-Recovery sectie.

OPSPORING VERZOCHT (Herhaling)

Sobat A. Buyten, van Beethovenlaan 575, 3144 AN Maassluis (tel. 01899-13400) zou gaarne het adres en/of telefoonnummer ontvangen van de dienstplichtige KL-er John Visser. Zijn legernummer is niet bekend, maar hij moet tussen 1948 en 1950 gelegerd zijn geweest in Lawang (Oost-Java) en daar gewerkt hebben in de militaire bakkerij. Wie kan sobat Buyten verder helpen.

Telefoonnummer gewijzigd
Sociale Commissie

Victor C. Bridié OVW OVW
is geworden:

01 0'3 29 05 32

NATIONAAL COMITE 4 en 5 MEI

In het kader van het lustrumjaar 1994/1995 zal door veel gemeenten en organisaties een herdenkingspenning als een blijvende herinnering aan 50 jaar herwonnen vrijheid willen uitreiken. Voor een gestileerde weergave van de kaart van Nederland is Koningin Wilhelmina uitgebeeld tijdens een van haar beroemde toespraken via Radio Oranje.

De tekst is ontleend aan het slot van de boodschap waarmee zij op 10 mei 1944 de bevolking een hart onder de riem stak. De penning, (als onder afgebeeld) kan besteld worden door overmaking van f 50,- (inclusief BTW, bewaarcassette en verzendkosten) op gironummer 364595 t.n.v. Nationaal Comite 4 en 5 mei in Amsterdam.

HERDENKING GEVALLENEN

De jaarlijkse herdenking van de uit Friesland vertrokken en in Nederlands-Indië gevallen militairen zal worden gehouden op WOENSDAG 31 AUGUSTUS a.s., 's avonds om 19.00 uur bij het monument in het Rengerspark te Leeuwarden. Muzikale medewerking wordt ver-

leend door het Fries Seniorenorkest. Spreker is Brigade Generaal der Fuseliers b.d. R. Boekholt.

A. Wijma
Zwagerbosch.
tel. 05113-1777.

SOCIALE COMMISSIE - V.O.M.I.

"Herdenking Roermond"

Rolstoel-gebruikers ***

Rolstoelgebruikers en hun partners die de Herdenking op 7 september a.s. bij het Nationaal Indië Monument 1945-1962 per openbaar vervoer (N.S.) denken te gaan bezoeken, moeten vóór 24 augustus a.s. hiervan bericht zenden naar het N.S. station waarvan ze vertrekken en terugkomen, met opgave van vertrek en aankomsttijd.

N.S. zorgt dan voor een "roll-on en roll-off" vlonder.

Verder moet nu direct bericht gezonden worden naar de Stichting Nationaal Indië Monument 1945-1962, Mauritslaan 1, 6074 AS Melick, tel. 047 522094, dan wordt in Roermond gezorgd voor rolstoelbusjes. N.B. Veteranen die deze herdenking denken bij te wonen hebben allemaal vrij toegang en zijn niet verplicht dit bij wie dan ook te melden. Alleen hebben ze geen recht op vrij vervoer.

V.B.

DIVERSEN

In Sobat 34 van april j.l. werd op pagina 17 onder de kop "Veteranenpas" een deel van een artikel van Th. Koning opgenomen, hetwelk eind juni 1993 in de regionale pers had gestaan als propaganda-artikel voor de VOMI. Een hele passage werd per ongeluk over het hoofd gezien, waaronder: "Op 26 juni kregen alle 5000 leden van de Vereniging Oud Militairen Indiëgangers, de VOMI, het aanvraagformulier ingevouwen in het verenigingsorgaan "SOBAT" thuis". "De "screening" geschiedt door de belangenverenigingen, zoals Madjoe voor oud KNIL-militairen, de VOMI en andere verenigingen. Is men geen lid van een belangenvereniging kan de procedure extra tijd vergen". Door het wegvallen van de desbetreffende passage, waarvan hierboven het meest essentiële punt is vermeld en het eerst bijna een jaar later werd opgenomen in de Sobat, was de intentie van het artikel niet duidelijk.

Th.J. Koning.

NIEUWE STRAATNAAM IN ESBEEK

Door de gemeenteraad van Hilvarenbeek is besloten om de straat tussen de Dorpestraat en de Mostaard te vernoemen naar Gerrit Kuypers. Gerrit Kuypers werd geboren in Esbeek op 27 mei 1925 en overleed na ernstig gewond te zijn geraakt door vijandelijke beschietingen, als dienstplichtig soldaat op 26 december 1947 in het militair hospitaal te Tjimahu in het voormalig Nederlands Indië.

De straatnaam is onthuld op 31 mei 1994 door de burgemeester van Hilvarenbeek, drs. L.M. Oord. Tevens is ter plaatse. Ter nagedachtenis aan Gerrit Kuypers een gedenksteen onthuld.

Ingezonden door W.F. Breen te Hilvarenbeek

Telstoonaannummer gewijzigd
Sociale Commissie

Victor C. Briedé OVW OVW
is geworden:

01 0*3 28 05 32

Informatie "Garuda Indonesia"

Door velen wordt gebeld om informatie bij de vliegmaatschappij "Garuda Indonesia" betreffende de geruchten dat deze vliegmaatschappij een speciaal tarief voor het jaar 1995 voor een retourticket Amsterdam-Indonesia, korting f 1000,- zou verlenen. Dit in ter gelegenheid van de 50-jarig onafhankelijkheid van de Republiek Indonesia.

De "Garuda Indonesia" verzoekt nu dit gerucht naar het land der fabelen te willen verwijzen, aldus dhr. E.J.P. Wissink, Sales Manager van Garuda Indonesia.

Van de bestuurstafel

Tijdens de laatstgehouden ledenvergadering is een comité gevormd voor de voorbereiding van een eventuele viering van het 10-jarig bestaan van onze vereniging in 1995.

In dit comité hebben zitting F.H.A.M. Frantzen (VOMI Flevoland), H. van Gunst (VOMI Veluwe), G. de Jong (VOMI Zuid-Holland Zuid), J. Zwaan (Noord-Holland), J. Dijkema (VOMI Nederland), G.M. Determan (VOMI Nederland) en C. van Haalen (VOMI Nederland - notulist).

Verwacht worden tussen de 7.000 en 10.000 bezoekers. Dit stelt bepaalde eisen aan de plaats van samenkomst, zoals:

- bereikbaarheid met openbaar vervoer;
  - bereikbaarheid vanuit alle delen van het land, dus min of meer centraal;
  - beschikbare ruimte;
  - catering door Defensie (?) in geval we in een kazerne bijeenkomen;
  - catering in eigen beheer indien we elders het 2e lustrum gaan vieren.
- In de komende voorzittersvergade-

ring zullen de resultaten van deze eerste bijeenkomst uitvoerig worden besproken.

In verband met de vakanties is er de laatste maanden geen vergadering van het algemeen bestuur geweest. Wel zijn er kleinere bijeenkomsten geweest van het Dagelijks Bestuur over lopende zaken. De eerstvolgende bijeenkomst van het Algemeen Bestuur van onze vereniging zal plaatsvinden op 23 augustus a.s.; de voorzittersvergadering op 13 september a.s. Van het besprokene zal verslag worden gedaan in het volgende nummer van dit blad.

De samenstelling van het bestuur van de Stichting Veteranenplatform is op 9 juni 1994 als volgt gewijzigd:

Voorzitter:	T. Meines
Secretaris:	W. van der Ploeg
Penningmeester:	J. Droppert
Vice-voorzitter:	A.H.P. Knoppien
2de secretaris:	L.C. Schreuders

Van de Redactie

De redactie bestaat nu weer uit drie personen.

Hoofd-(eind)redacteur:

Dhr. L.C. Zéguers
Ailbertuslaan 76
6461 TC Kerkrade
tel. 045 - 454013

Redacteuren:

Dhr. R. Grit
Balloo 90
9458 TD Balloo
tel. 05924 - 1361
Dhr. J. Zwaan
Lijzijde 45
1034 KN Amsterdam
tel. 020 - 6319151

Als taakverdeling is in de commissievergadering aangenomen, dat de copy betreffende:

Algemene verhalen, verslagen van de secr. VOMI-Nederland, van de bestuurstafel en berichten van V.P. en S.D.V. (Van V.P. en S.D.V. alleen via Alg. Secr.), wordt verzonden aan de hoofdredacteur, dhr. L.C. Zéguers. Verenigingsnieuws, berichten sociale commissie, ledenmutaties (incl. lijst met nieuwe leden), het "In Memoriam", opsporing verzocht en bekendmaking van te houden reünies, wordt verzonden aan dhr. R. Grit.

Voor boekrecensies en krantenartikelen uit "Tempo Doeloe", 1945-1950, aangaande de Indiëtijd wordt men verzocht dit te zenden aan dhr. J. Zwaan.

De commissie in zijn geheel beslist over de voor plaatsing in aanmerking komende stukken en de volgorde daarvan.

Oproep

De redactie van uw contactblad "Sobat" heeft dringend behoefte aan iemand die genegen is om het corrigeerwerk van de copy te verrichten. Welke vrijwilligst(er) meldt zich hiervoor?

Aanmelden gaarne bij de hoofdredacteur dhr. L.C. Zéguers, te Kerkrade. Telefoon 045 - 454013.

Memorial Flight op 17 september 1994

Tijdens de Memorial Flight op 17 september 1994 zullen ruim 30 "oude" vliegtuigen tussen 12.30 en 15.30 uur, in formatie, boven de corridor vliegen. Daar zullen meer authentieke vliegtuigen te zien zijn dan bij de recente festiviteiten in Normandië. De corridor strekt zich uit over het gebied Valkenswaard, Eindhoven, Son, St.

Oedenrode, Veghel, Uden, Schatjk, Grave, Groesbeek en Nijmegen. De vliegtuigen stijgen op van Eindhoven Airport. Een van de Dakota's zal boven Son Amerikaanse veteranen van de 101e Airborne Division droppen. Verdere informatie is te verkrijgen op het telefoonnummer 073 - 812 509.

Sociale Commissie

Veteranen Project start partnergroep

Naar aanleiding van het grote aantal vragen van de kant van partners van veteranen is in de zomer van 1993 een enquête onder hen gehouden. Deze enquête, die vroeg naar hun specifieke behoeften, wees uit dat een aanzienlijk percentage vrouwen behoeften had aan een vorm van therapeutische begeleiding. Om deze reden is met ingang van eind maart in de Polikliniek van het Centrum een groep gestart voor partners van veteranen. Het gaat hierbij om een in de tijd gelimiteerde groep, geleid door een psychotherapeut, die tweewekelijks bij elkaar komt en tien zittingen telt. Aan de hand van verschillende thema's, aangedragen door zowel de therapeut als de deelnemers, kunnen de vrouwen van gedachten wisselen over hoe hun leven beïnvloed is door de specifieke problematiek van hun partner.

Start tweede psychotherapie-groep

In februari is in de Polikliniek een tweede psychotherapie-groep voor

veteranen van start gegaan. In een vaste samenstelling komt de groep totaal 35 keer samen. Voor de ongeveer eerste 25 zittingen, die de eerste fase vormen, komt de groep iedere week bij elkaar. De deelnemers worden uitgenodigd hun problemen met elkaar te bespreken, en er kan ruim aandacht besteed worden aan de klachten die veelal met onverwerkte trauma's en slechte opvang te maken hebben. In de tweede fase, waarin de groep eens per week samenkomt, ligt het accent meer op de eigen verantwoordelijkheid van groepsleden wat betreft hun functioneren in hun huidige en toekomstige situaties. Daarbij worden ook partners en overige gezinsleden betrokken.

Voor beide groepen geldt, dat aanmelding mogelijk is via het telefonische spreekuur van de Polikliniek, 's-ochtends van 10.00-11.00 uur.

Netwerk geestelijke verzorging

De Stichting Dienstverlening Veteranen heeft onlangs een netwerk

van geestelijke verzorgers opgezet voor veteranen, die bij de verwerking van hun oorlogservaringen behoefte hebben aan een luisterend oor.

Bereik via:

Stichting Dienstverlening Veteranen
Maliebaan 83

3581 CG Utrecht

Telefoon 0 30 31 90 55

en

Centraal Militair Hospitaal
Bureau Geestelijke Verzorging
Heidelberglaan 100

3509 AA Utrecht

Telefoon 0 30 50 23 40

NB. Los hiervan staat de z.g. Brigade van Praatpalen voor de opvang van de Weduwen waar ik nu al ruim 4 jaar mee bezig ben en nog steeds niet voldoende medewerkers zich voor opgeven om dit goed van de grond te krijgen.

Natuurlijk is het Uw goed recht om te vragen wat de Vereniging voor U kan doen, maar vraagt U zich ook wel eens af wat U voor de Vereniging kunt doen.

Een van de dingen die U kunt doen is helpen met deze opvang van de Weduwen. Bel me en geeft U op!

VB.

Herdenking Roermond

"Op 7 september a.s. is alles te volgen op de schermen ..."

Op de plattegrond van het park Hattem ziet u aangegeven met pijlen waar de video-walls zich bevinden met er tussen in een info-tent.

Ter overdenking

*Als je denkt: "Ik ben verslagen",
Is de nederlaag een feit.*

Als je denkt: "k zal niet versagen",

win je op den duur de strijd.

Als je denkt: "ik kan het niet halen",

is de tegenslag op til,

want het overslaan der schalen

hangt voornamelijk af van WIL.

Moedelozen gaan ten onder,

door hun twijfel, door hun vrees.

Vechters winnen door een wonder,

telkens weer de zwaarste race.

Denk: "ik kan het", en dan gaat het,

iedereen vindt bij wilskracht haat.

En in zaken wint de daad het,

van het nutteloos gepropt.

Als je jammert: "ik ben zwakker

dan mijn grote concurrent",

blijf je levenslang de stakker

die je ongerwijfeld bent.

Niet de Goliath en de rijken

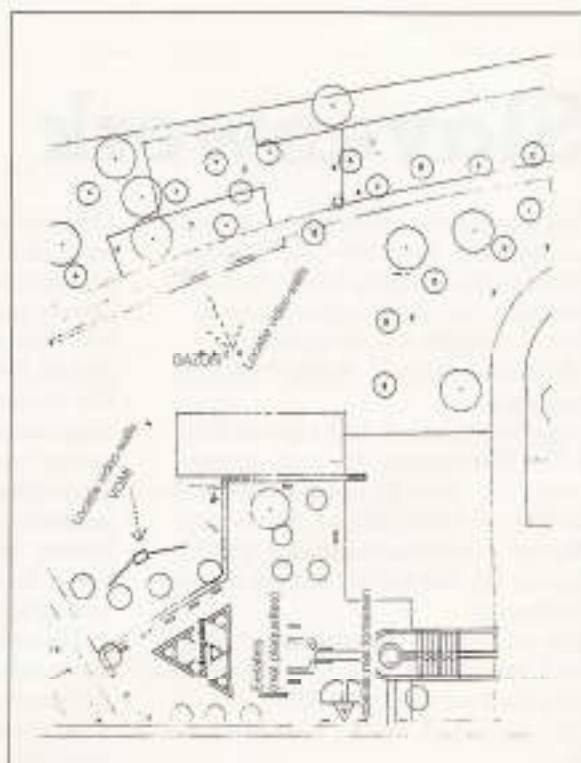
tellen in hun kamp voor see,

maar de fermten, die niet wijken

hebben vroeg of laat succes!

Van een aan mij onbekende
dichter.

H.J. Leeman

BOEKBESPREKING

"Nederlands-Indië 1940-1945", in kort bestek en enkele gevolgen o.a. de Coup-Westerling en het Zuid-Molukse verzet. Prijs f 32,50, inclusief portokosten etc. Het boek behelst 224 bladzijden, 79 foto's, 11 kaarten en diverse illustraties. Het is uitgegeven in eigen beheer door: S.A. Lapré.

Hamburgerweg 35, 3851 EG Ermelo, tel. 03417-51328.

Dit boek, het z.g. Rode Boek, is momenteel uitverkocht, maar zal spoedig worden herdrukt. Naar wij hopen zal de prijs niet worden verhoogd. Het is nu reeds te bestellen.

In "Sobat" nr. 33. 9e jaargang nr. 1 februari 1994, besprak ik het z.g.

Groene Boek; "Het Andjing Nica bataljon" van dezelfde schrijver.

Pagina's 6/7. In deze recensie citeerde ik uit een voor ons, oud militairen-Indiëgangers, warm compliment van deze auteur. Ook in het Rode Boek schreef Lapré weer een hartverwarmende opdracht, geadresseerd aan alle Indië-veteranen. Eén zin hieruit: "Zij (dat zijn Indië-veteranen) hebben door hun komst naar Nederlands-Indië en optreden aldaar vele bedreigde samenlevingen (....) waaronder een groot aantal van mijn familieleden (....) een rampzalig lot bespaard". Waarvan akte.

Geeft het Groene Boek ons een overzicht van de lotgevallen van een KNIL-Bataljon in de "naoorlogse strijd", (1945-1950), in Indië, het Rode Boek is veel breder van opzet. We hebben hier te maken, zoals de titel al aangeeft, met een historisch overzicht van de gebeurtenissen, die zich voordeden in het laatste decennium van ons Koloniaal Imperium in Oost-Azië.

Het behelst de visie op deze epoche van een insider.

Zijn visie op de voorgeschiedenis, de volkeren en de strijd in Indië tegen de Japanners in 1942, de lotgevallen van burgergeïnterneerden en krijgsgevangenen in Japanse kampen, het verzet tegen de bezetter, verschillende aspecten van het leven in Indië buiten de kampen en het optreden van de Nederlandse troepen (KL, KM, KLu, KNIL Mariners etc.) in Indië, na de Japanse capitulatie (zeer lovend voor de Militairen Indiëgangers), de ervaringen van de veteranen na hun terugkeer in het "vaderland", de Indonesiërs tijdens hun vrijheidsstrijd (pro en contra Japan en later Nederland) en gedurende de Japanse bezetting.

Boeiend zijn vooral de weinig be-

schreven gruwelen, bedreven tegen Nederlanders, Chinezen en andere met Nederland sympatiserende groepen, tijdens de z.g. bersiap-periode, (1945-1946), die tienduizenden slachtoffers eisten en het optreden van de bekende en verguisde kapitein Westerling, na de soevereiniteits-overdracht, de zogenoemde coup-Westerling met de APRA in Bandoeng (1950), alsmede het droevige weder-waren van de RMS (De Republiek Zuid-Molukken) en hun strijd tegen de usurpatie-politiek van de Federale Republiek Indonesië tegen de deelstaten (door Nederland gegarandeerd) en de verwerpelijke rol die Nederland in deze gerechtvaardigde strijd speelde. Een donkere bladzijde in de Nederlandse politieke geschiedenis. Waarin het verraad aan de Ambonese KNIL-militairen, eens onze trouwste kameraden in de oorlog tegen Indonesië (1945-1950), domineert. Kortom een zeer informatief boek, objectief en verhelderend voor wat betreft de houding van ons land tegenover zijn Indië-veteranen, zowel in Indonesië als in Nederland. Zeer aan te bevelen.

J. Zwaan.

Slavenwerk

Een openhartig relaas van een Indië-compagnie, Java 1946-1949. De kronieken van "Compie Lima" (5 III-8 RI., Bewerkt door E.H. Neppelenbroek, Kol. der Jagers h.d. Uitgave van "Brabantia Nostra", Breda, 1994. 112 pagina's.

Paperback, formaat 29 x 21 cm. Prijs f 35,-. (Niet franco). Nu verkrijgbaar voor f 25,-, door dit bedrag over te maken op giro 1412138 t.n.v. "Brabantia Nostra", Vogelenzanglaan 3, 4835 EL Breda. Tel. 036-651837. Zolang de voorrad strekt.

Een recensie in "Legerkoerier", 44 jrg. nr. 3, maart 1994, pag. 31, vermeldt als de prijs voor dit boek f 159,-.

Het is te hopen dat dit bedrag onjuist is.

Compie Lima, van de springbokken, heeft in E.H. Neppelenbroek een zeer concenterende auteur gevonden, die uiterst gedetailleerd de lotgevallen van deze Indië-Compagnie van III 8 RI. (7 dec.div.) heeft beschreven. Een zo uitvoerig en uitputtend verslag over een compie heb ik nog niet eerder onder ogen gekregen. Je mist eigenlijk geen enkel aspect van het bonte leven,

dat wij, in Indië, gedwongen waren te leven. Tsjonge, tsjonge, wat staat er veel te lezen op de volgedrukte bladzijden van dit werk.

Het staat model voor de ervaringen van de overgrote meerderheid van de militairen, die gedurende de jaren 1945-1950, in Indië bij een infanterie-

onderdeel, te velde, dienden en strenden. De meeste Indië-veteranen zullen veel, heel veel, van hun belevenissen in dit boek herkennen.

"Slavenwerk" kan m.i. worden gekwalificeerd als de grootste gemene deler van de lotgevallen der oud Indië-militairen. Zo, sobat, was ons leven in Indië. Het boek is verlucht met tientallen foto's, tekeningen, kaartjes en facsimile's van documenten, officiële en persoonlijke. Neppelenbroek en zijn helpers, oud-Compie Lima-ers, vooral sobat Bob Bronke uit Koog aan de Zaan, verdienen, hoewel het boek Qua stijl, druk, compositie en lay-out, geen ereprijs verdient, gezien de realistische inhoud, een welverdiende pluim op hun veteranenbarot.

J. Zwaan

Het grote postweg incident

Omstreeks 1810 liet Gouverneur-Generaal Herman Willem Daendels in Nederlands Indië de Grote Postweg aanleggen. Toen de gevreesde Daendels met zijn gevolg aan de voet van het rotsgebergte bij SUMEDANG arriveerde om een gedeelte van de door het volk van Sumedang doorbroken Daendelsweg te inspecteren toonde hij zich erg verstoord, omdat het werk ondanks voldoende gegeven tijd nog lang niet klaar was. De regent van Sumedang, Pangeran Kornel, trad hem tegemoet voor een begroeting. De Generaal stak als eerste zijn rechterhand uit, want ondanks zijn ontstemming, vergat hij de Europese etiquette niet. Pangeran Kornel echter vatte de uitgestoken rechterhand van de Generaal met zijn linkerhand en met zijn rechterhand hield hij zijn kris, de Nagasasra, vast. Een ogenblik was de Generaal verbijsterd over zo'n ongehoorde brutaliteit van een inheems onderdaan en zijn gelaat was rood aangelopen van toorn en zijn ogen bliksemden. Pangeran Kornel bleef kalm en keek invervaard de woedende Generaal recht in de ogen. Een moment was het doodstil, het leek een duel tussen 4 ogen. De mensen rondom hen, het gevolg van de Generaal en het gevolg van de Pangeran hielden hun adem in, ze wachtten met doodsangst op de

dingen die komen zullen. Maar wonder boven wonder, de verwachte donderstorm brak niet los, in plaats daarvan vroeg de Generaal met rustige stem "Hé, regent, waarom geeft u uw linkerhand om mij te begroeten? Waarom houdt u uw kris vast? Omdat de Generaal niet vertoord was en zijn zelfbeheersing terug gekregen had, antwoordde Pangeran Kornel heel beleefd: "Ik bied u mijn verontschuldiging aan, meneer de Generaal, over mijn slecht gedrag. Ik ben bereid voor mijn volk te sterven, omdat ik heel goed weet dat u vast en zeker zeer ontstemd bent over het werk van mijn volk, omdat het niet op tijd klaar komt. Ze zijn niet lui, meneer de Generaal, maar wat kunnen onze primitieve werktuigen doen tegen de harde rotsen om door deze berg een weg te boren. Onze pacols waren kapot geslagen, honderden pacols die eigenlijk alleen voor de zachte kleigrond van de sawahs bestemd waren. Mijn volk heeft zich van 's morgens vroeg tot 's avonds laat halfdood gewerkt, echter zonder veel resultaat en zonder loon. Ik heb toen een brief aan u gestuurd en dynamiet gevraagd, doch u antwoordde dat dit nonsens was. Dus ben ik bereid om mijn onschuldig volk te verdedigen." Toen de Generaal de verklaring van de regent hoorde knikte hij instem-

mend en zei: "Wel, regent, ik heb respect voor uw moedig gedrag; ik zal u de volgende maand dynamiet sturen, tegelijk met genie-soldaten." Nogmaals stak de Generaal zijn rechterhand uit, ten afscheid. Ditmaal vatte de regent heel beleefd de hand van de generaal met de rechterhand en sprak: "Duizendmaal dank, meneer de Generaal, voor uw goedheid." Zo liep deze spannende gebeurtenis heel goed af en Pangeran Kornel was jegens zijn moedig gedrag tegenover de beruchte en wrede Gouverneur-Generaal Daendels een held geworden voor de Dumedangers. Sedert dien was dit stukje Daendelsweg door het rotsgebergte van Sumedang bekend als de: "CADAS PANGERAN".

Naverteld door:
Sartika Mahdar
Staf Museum Prabu Geusan Ulun
Sumedang - West-Java

Ingezonden door:
Jos Hutchison
Driebergen.
Ex 4-3 R.I.er.

Vertaald uit het Sundanese boek:
"PANGERAN KORNEL" van de auteur:
R. Memed Sastrahadiprawira.

EVEN NAAR PASOEROEAN

Het was op 27 sept. 1948 dat ik van de Staf A-Divisie te Soerabaja naar Pasoeroean moest voor een bespreking met de MTD over reparatie van legervoertuigen. De afstand was 60 km. en ik deed er met de jeep een uur over.

Rechts van de weg lag de berg "Ardjoeno" en links waren heuvels. De jeep had geen kap en de rijwind maakte het niet te warm. Echt even een "luizeleven" zo'n ritje. Omdat ik een hekel heb aan een gloeiend hete zitting, parkeer ik te Pasoeroean mijn jeep onder een boom .... en loop naar de bespreking. In mijn achterhoofd weet ik dat de jeep niet goed staat, want ik heb er geen zicht op .... Nou ja, in dat stille Pasoeroean! Na de bespreking rij ik

vrolijk terug naar Soerabaja. Links en rechts de natuur en geen mens te zien. Dat is best wel even wat leuker dan tussen de pape-rassen van de Staf, maar .... plotseling begint de motor van de jeep te horten en te stoten; de rugleuning stompt in mijn rug. Het vlamt door me heen, dat ik in de buurt van een hinderlaag ben .... de jeep stond immers in Pasoeroean uit het gezicht. Door steeds te ontkoppelen en de motor te laten loeien houd ik er wat gang in en tob en zweet een paar kilometer door. Daarna stop ik en ontdek zand op het zeefgaasje van de benzinepomp .... dus toch! Het was ook niet moeilijk om zand in mijn tank te gieten. De tankdop zit onder

de zitting en is onwijs groot. De sabotage was gelukkig niet gecombineerd met een hinderlaag en met de hikkende jeep bereikte ik ongedeerd Soerabaja.
L.P. v. Es.

BERICHT VOOR REÛNIEBESTUREN EN/OF REÛNIECOMMISSIE'S

Een ieder van u zal zich de strips van "TAAIE en NEUT" herinneren, geesteskind van de Indische schrijver TJALIE ROBINSON, die later in Nederland o.m. bekendheid kreeg met de eerste PASAR MALAM.

Er doet zich nu een unieke mogelijkheid voor om de herinnering aan deze niet achterhaalde en nog altijd springlevende humor nieuw leven in te blazen. Van de weduwe van T.R. is n.l. toestemming gekregen, uitsluitend ten behoeve van de Indië-veteranen, de ruim 80 striptekeningen in druk te laten herverschuiven, in het formaat van een klein pocketboek. Hoewel de opzet nadrukkelijk niet-commercieel is, moet er natuurlijk rekening worden gehouden met kostenfactoren. De opzet is om door een ge-

zamenlijke aanpak met u tot een aantvaardbare prijs te komen, die binnen ieders bereik ligt. Een eerste drukersprijsopgave laat zien hoezeer de prijs wordt bepaald door het aantal te drukken exemplaren:

bij 500 stuks ruim f 6,- incl. B.T.W. per stuk.

bij 2000 stuks ca. f 3,- incl. B.T.W. per stuk

bij 10000 stuks ca. f 1,50 incl. B.T.W. per stuk.

Het doel is wél een inzicht te krijgen in eventuele belangstelling uwerzijds voor dit boekje, dat ook als aandenken voor zeer velen van grote waarde kan zijn. Mogelijk geschikt zijn om bij een te houden reünie aan de deelnemers als herinnering uit te

reiken, of in te sluiten bij uw Kerstnummer.

U zoudt ons zeer verplichten indien u e.e.a. in uw organisatie zoudt willen bespreken en ons wilt laten weten, zonder verplichting, of u in principe belangstelling hebt, en zo ja, voor welk aantal.

Wij hopen dat het idee u net zozeer aanspreekt als het ons doet en het zal prettig zijn van u daarover te mogen horen.

REÛNIECOMMISSIE 3-8 R.I.

Correspondentie en/of informatie:
L. Zeldenrust
Waalsdorperweg 271
2597 HX DEN HAAG
tel. 070 3240312

CONTACT-PERSONEN SOCIALE ZAKEN VOMI ZUID-HOLLAND ZUID

NAAM	ADRES	TELEFOONNR.:	REGIO
Barnhoorn	Kompas 3 2931 PL Krimpen a/d Lek	01807-15604	Krimpenerwaard
Boer de H.	Mizarsstr. 112 3204 VH Spijkentse	01880-12786 01193-9412	Rotterdam Zuid/Rijmond
Horsen van H.	Weverstr. 407 4204 CD Gorichem	01830-35729	Gorichem en omgeving
Kempen van T.D.	Langeweg 9 3355 LJ Oude-Tonge	01874-1264	Goeree-Overflakkee
Kooy F.K.	Slikhof 5 3295 GD 's-Gravendeel	01853-2467	Hoeksewaard
Pesulima J.J.	Akkerwinde 323 2906 XS Capelle a/d IJssel	010-4587489	Indische zaken (taal)
Wayers C.W.M.	Joh. Poststr. 45 3132 AG Vlaardingen	010-4353416	Vlaardingen/Rotterdam Noord
Laan van der G.Prof.	Rutgerstr. 306 3132 NR Vlaardingen	010-4344095	Vlaardingen/Rotterdam Noord
Wieringa J.J.	Trompstr. 10 3274 LT Blaaksedijk	01862-1683	Hoeksewaard en deel Flakkee
Hensen S.C.	Mollenkade 11 3274 LN Heinencord	01862-1417	Hoeksewaard en deel Flakkee
Bruegel v. J.H.	Rotterdamseweg 167 D 3332 AG Zwijndrecht	078-126752	Bestuurslid Soc.Zaken ZHZ. Eiland IJsselmonde Eiland Dordrecht deel Alblasserwaard

REÛNIES

Reunie II-6 R.I.

II-6 R.I. (bekend onder de naam regiment van de "Kapotte Schoen") houdt op vrijdag 30 september a.s. haar jaarlijkse reunie.

Plaats van samenkomst is de Frederik Hendrikkazerne te Blerick-Venlo.

Ontvangt tussen 10.00 uur en 11.00 uur. Einde reunie 18.30 uur.

Een schriftelijke uitnodiging zal in de "TIJGER" van augustus a.s. vermeld worden.

E.v.t. nadere inlichtingen te verkrijgen bij: G.J.G.L. Faria, Valkenierslaan 296, 4834 CP Breda. Tel. 076-650965.

Reunie 16e Cie. L.G.T.

Op vrijdag 30 september a.s. houdt de 16e Cie. Leger Genie Troepen een reunie in de Saksen Weimar Kazerne te Arnhem.

Diegenen, die tengevolge van adreswijziging of andere reden geen bericht hebben ontvangen, kunnen zich met hun dames aanmelden bij dhr. H. Speelman, Basilicum 4, 3191 JR te Hoogvliet. Tel. 010-4383387

Reunie 432e B.I.

Op vrijdag 30 september a.s. houdt het 432e Bat. Inf. haar 9e reunie in de Generaal Winkelman Kazerne te Nunspeet. Diegenen, die bij genoemd onderdeel dienst hebben gedaan, zowel in de vooropleiding als in de Indiëperiode en nog geen bericht hebben ontvangen, kunnen zich in verbinding stellen met de secretaris van de reunie-commissie, dhr. H. Grit, Balloo 90, 9458 TD te Balloo, tel 05924-1361.

Dit echter wel voor 15 augustus a.s.

Reunie Verb. Afd. Oost-Java

Op woensdag 26 oktober a.s. houdt de VERBINDINGS-AFD. OOST-JAVA haar reunie in het kazernecomplex SIMON STEVIN EDE-OOST. De trouwe bezoekers van deze reunie ontvangen per-

soonlijk bericht. Zij die nog niet eerder op een reunie aanwezig zijn geweest, zijn van harte welkom; voor nadere informatie: N. de Schaaf, Seevanckweg 5, 1474 HD Oosthuizen, tel. 02991-1223 of J. Thoen, Hoogeveenlaan 173, 2545 TJ, Den Haag, tel. 070-3674656.

Reunie 1e Cie. 3e Bat. G.R.J.

Op woensdag 26 okt. 1994 houdt de 1e Cie van het 3e Bat. Garde Reg. Jagers van de C-Div. 7 Dec. haar 7e reunie in het ontmoetingscentrum "Kumpulan-Bronbeek", Velperweg 147 te Arnhem. Ontvangst vanaf 10.00 uur. Einde plusm. 18.00 uur.

Aanwezigheid van echtgenote's /partner wordt bijzonder op prijs gesteld. Deelnemerkosten f 32,50 per persoon. Voor dit bedrag ontvangen de deelnemers o.m., Koffie met gebak en een zeer uitgebreide rijstmaaltijd. Overmaking van het verschuldigde bedrag na het verschijnen van "Sobat" op girorekening 10167 t.n.v. penningm.

1e Cie 3e Bat. Garde Reg. Jagers, Meijehof 62, 1106 HN Amsterdam. Tel. 020-6961535.

Reunie 7e Hupva

Het 7e Hupva houdt op 22 sept. a.s. weer een reunie in de Korp. van Oudheusdenkazerne te Hollandse Rading (bij Hilversum). Er komen weer zo'n dikke 130 man en vrouw. Maar een paar sobats zijn nog steeds spoorloos, zoals: Toon Barten, H.K.M. Mineur, H. Kruize en P.J. Forsman. Laat eens wat horen. Informatie bij Ph. Meershoek, Mandarijstr. 42, 2564 SZ Den Haag. Tel. 070-3250487.

OVW-ers van 1-4 R.I.

Satce-Ampat komt voor haar jaarlijkse reunie op zaterdag 24 september 1994 in de Frederikkazerne te Den Haag bijeen. Inlichtingen: Freek Vlasblom, Segbroeklaan 494, te Den Haag. Tel. 070 - 3606544.

Verenigingsnieuws

Drenthe/Groningen

Secr. Sassenbergen 71,
3531 GW Borger.
Tel. 05998-35666

Nationale dodenherdenking op 7 sept. te Roermond. De laatste hand wordt nu zo'n beetje gelegd aan het organiseren van het vervoer. Nog wat vervoerbiljetten in orde maken en het jaarlijks bezoek aan Roermond kan plaats vinden.

Mocht er nog een vraag bij u leven, bel dan even het secretariaat of neem contact op met uw eigen afdelingssecretaris.

Na het ontvangen van deze "Sobat", komt er ook al gauw een uitnodiging met antwoordstrook in uw brievenbus voor deelname aan onze jaarlijkse VETERANENDAG in de Johannes Post kazerne te Havelte. Weet u nog hoe voortreffelijk de rijstmaaltijd er uit zag en hoe die smaakte in okt. '93? Voor uw agenda daarom: vrijdag 21 okt. 1994 VETERANENDAG te Havelte. Vergeet niet op tijd te reageren. Het wordt steeds voller in de Johannes Post en alle namen van de deelnemers moeten in lijsten verwerkt worden. Mocht u eind september nog geen uitnodiging ontvangen hebben, klim dan direct in de telefoon en bel het secretariaat. Ook daar maakt men wel eens een fout. Laten we er weer een gezellige dag van maken. Aan het programma zal het niet liggen.

J. Plat.

VOMI afd. Assen.

D.d. 19 mei l.l. hebben wij voor de tweede maal een busreis gemaakt met leden van onze afd. Assen. Wij namen 45 deelnemers, waarvan helaas 1 deelnemer wegens familieomstandigheden verstek moest laten gaan. Exact 07.45 uur vertrokken wij vanuit Assen. Weer met een bus van Sijpkens-reizen en de chauffeur trakteerde ons direct op een heel leuke rit via allerlei binnenwegen. Zo zie je nog eens plekjes, waar je zelden of nooit komt. Het was een prima begeleider, die ook nog veel wist te vertellen onderweg. In de omgeving van Ommen koffie-tijd en daarna naar Vorden, waar een V.V.V.-gids werd op-

gepikt. Deze leidde ons langs de 8 kastelen rond Vorden, wist ons er veel over te vertellen. Na deze tocht tijd voor de lunch, was ook prima verzorgd. Dan naar het Kristal-museum te Borculo en nog wat tijd om de benen in dit plaatsje te strekken. Weer via een aantal binnenwegen naar onze Diner-plek en ook daar was alles weer goed voor elkaar. Er waren onder de aanwezige dames wel enkele lekkerbekken, zaten dikke ijsorbets te verwerken, foel.

Na nog een leuke reis door weer mooie Drentse plekjes arriveerden wij weer keurig op tijd in Assen en ging iedereen van ons tevreden naar huis. Tot volgend jaar weer. Roelof Stoetman extra bedankt voor de manier, waarop hij alles weer uitstekend wist te regelen.

B. Habich.

Door het overlijden van onze voorz., Aike Panneman, is er helaas een uitstekend man van ons bestuur verloren gegaan. Wij zoeken nu aanvulling, die is er echt nodig en daarom doen wij een beroep op onze leden van de afd. Assen (mag ook uit de prov. Groningen komen, die horen toch ook bij ons) eens te reageren en zich als bestuurslid te melden bij ondergetekende. Wij willen graag mid-dagen en ook de jaarlijkse reis blijven organiseren, maar hebben wel een nieuw bestuurslid nodig. Laat ons niet in de steek en meldt u.

B. Habich.

Afd. Hoogeveen

Deze afdeling meldt ons het plotselinge overlijden van H.J. Oldeman. Hij woonde samen met zijn vrouw aan de Vonderkampen 58 te Beilen. Een afvaardiging van het bestuur is bij de crematie aanwezig geweest en hebben namens ons allen mev. Oldeman onze deelneming betuigd.

Afd. Meppel

Het bestuur van VOMI afd. Meppel heeft naar aanleiding van een enquette onder de leden, gemeend om op 10 mei een reis naar het VERZET EN OORLOGSMUSEUM in Overloon

te moeten organiseren. Hiervoor hadden zich 49 personen aangemeld. Om 07.30 uur startte de bus van CONCORDIA REIZEN te Wapserveen. Na verschillende opstapplaatsen, waren alle deelnemers aanwezig. Iedereen had een goed humeur en we hadden gelukkig ook mooi weer. De route ging via Zwolle, Apeldoorn, Arnhem en Nijmegen, waar de eerste koffiestop was. Daarna werd een bezoek aan het FIETSMUSEUM VELORAMA gebracht. Dit was werkelijk de moeite waard.

Onze chauffeur gaf over de hele route veel uitleg en beloofde een touristische route te volgen naar OVERLOON. Via Berg en Dal, Groesbeek, De Zevenheuvelenweg, Mook, Gennep, Boxmeer naar OVERLOON. Het was een prachtige route, met dank aan de chauffeur.

Van 12.30 uur tot 16.30 uur hebben we het museum bezocht. Het is zeer indrukwekkend als je de foto's en alles daar bekijkt.

Wel vraag je je af of de mensen van de jaren 1940 tot 1950 iets geleerd hebben, gezien de toestand in de wereld op dit moment.

Onze terugreis ging weer via touristische route's. Met de humoristische uitleg van de chauffeur werd het een gezellige terugreis. In Apeldoorn hebben wij een prima 3 gangen diner genuttigd in RESTAURANT ALAMBIC. Om 20.30 uur waren wij op onze eindbestemming. Rest mij nog een woord van dank aan onze REISORGANISATIE CONCORDIA en onze CHAUFFEUR.

E. de Leeuw.

Flevoland

secr. Oevergriend 13
1356 EA Almere
Tel. 036-5318972.

Het was al vroeg dag op 7 mei j.l., reeds voor 09.00 uur stonden de Pasar-Malam troepen voor de poort van tangsi "KOLKZICHT", een keur van artikelen op allerlei gebied werd naar binnen gesjouwd en uitgesteld. Een weelde aan Indische kleding, houtsnijwerk etc. en .... de bekende tropen versnaperingen vulden de

Pasar-Malam ruimte. Inmiddels waren ook de Bingo-secties (ditmaal Diny en Liesbeth met begeleiding) gearriveerd en konden zij gaan stoeien met de bingotafel.

Sobat van Schendel had zich ondertussen bij het muziekpaneel geïnstalleerd en onze Bar-Kuiken "Nimfen" Jos en Riet waren als gewoonlijk druk in de weer met broodjes, soep e.d. Langzamerhand kwamen de eerste Sobat's binnen en zo ook het team van "SMARAGD" voor de dia-presentatie en hier zat een kink in de kabel!!! kan gebeuren ja toch? Het was de bedoeling de dia-presentatie na de lunch te houden, edoch het "SMARAGD" team had ook nog elders in Almere verplichtingen zodat wij de Koe bij de Staart gevat hebben en in omgekeerde volgorde te werk gingen, met dien verstande dat we wel met het welkom aanvingen en na een enkele mededeling het woord aan het SMARAGD team mochten geven. Na een inleiding door de Hr. Koopmans ontroide zich voor ons oog de meest fantastische dia's van het huidige Indonesië begeleid door een uitstekende explicatie. Het moet een feest zijn zo'n reis te kunnen maken, "SMARAGD" kan het realiseren! Na nog enkele vragen beantwoord te hebben, nam het team onder een stevig applaus afscheid met de toezegging nog eens met een uitgebreider programma terug te komen. Hierna gingen we over tot de orde van de bingo, welke onder het genot van een drankje o.i.d. vrolijk verliep. Intussen hadden onze Bar "Nimfen" niet stilgezeten en kregen wij weer een voortreffelijke lunch gepresenteerd om de inwendige mens op peil te houden. Na nog wat voorbereidingen voor de rest van het programma, opent de voorzitter om 14.00 uur de Algemene Ledenvergadering met een minuut stilte voor onze overleden Sobat Joop de Jonge. De vergadering verloopt zeer vlot, het jaarverslag wordt goedgekeurd, na een enkele mededeling over de film "DE AFREKENING" en de landelijke contributieverhoging (die geen probleem geeft), is het woord aan de penningmeester die zijn jaarverslag toelicht en een enkele vraag beantwoordt. Sobat Piet van den Berg brengt op zijn bekende wijze verslag uit van de kascommissie, waarna onder dankzegging décharge wordt verleend. De "aftredende" bestuursleden worden door de vergadering unaniem voor een nieuwe periode op hun

zetels vastgenageld!!! Geen van de leden heeft iets voor de randvraag, waarna de voorzitter deze korte en directe ledenvergadering om plussm. 15.00 uur sluit. De aansluitende bingo verloopt haast nog vrolijker dan de eerste en kunnen we om 16.00 uur het officiële gedeelte afsluiten met een wel thuis! Er wordt door velen nog lang na-gekout en ... zo hoort dat ook. Om ongeveer 18.30 uur verlaten de laatste Sobats tangsi "KOLKZICHT". Al met al toch weer een geslaagde dag.

De bijeenkomst op 25 juni was er echt één met een programma "voor de vuist weg!" Na de opening en het welkom, vooral voor de nieuwe leden en donateurs, las de voorzitter een brief voor van Sobat Jan en Rinie Otte uit Indonesië en deed verslag van het bezoek aan onze Sobat Smits uit Kraggenburg, wij wensen hem veel sterkte!

Onze Sobat-in Minke was weer door het dolle en tracteerde, mede namens Sobat Paul de gehele club op koffie met gebak, aanleiding ... 40 jarig huwelijks! Adoe zeg, ampat poeloe tahoen "ORDE EN VREDE" is tér banjak veel zeg! Na een spontane obade en felicitaties werd het bruidspaar namens VOMI "FLEVOLAND" een forse tuil bloemen overhandigd. De stemming zat er meteen goed in, aansluitend werd de videofilm "BAGAGE" (ter beschikking gesteld door Defensie) vertoond en zeer aandachtig gevolgd. Hierna werd het "hoog tijd" voor de traditionele bingo, waarna de pauze met uiteraard weer met een voortreffelijke lunch. Wij boffen met zo'n stel "BAR-NIMFEN"!!!! Nadat een ieder voldaan en ... uiteraard gelaafd was, werd het "voor de vuist" programma voortgezet en gestart met de verloting (de laatste) van de bekende autoradio, ten behoeve van onze "LIEF EN LEED" pot, tot grote hilariteit van de overige sobats was Ernst Plancius voor de tweede keer winnaar van de radio, die hem prompt weer ter beschikking stelde. De radio wordt nu verkocht ten bate de "LIEF EN LEED" pot.

Na een verfrissing werd met de bekende "ernst" de volgende bingo gespeeld en in algemeen overleg besloten de film van de Play-Back show op een ander tijdstip te vertonen. Mede in verband met de warmte en ... de

WK voetbalwedstrijd Nederland-België werd het officiële gedeelte om plussm. 16.00 uur afgesloten en was het weer tijd omzomen en ... mince-men!!! Ondanks het zeer mooie weer en het WK voetbal mochten wij terugblikken op een goed bezette en vooral gezellige bijeenkomst, houden zo!!! Wit u s.v.p. de volgende data noteren? te weten: 27-08-'94; 24-09-'94; 05-11-'94, deze gelden voor TANGSI "KOLKZICHT". Door sluiting/vacantie e.d. moest ten dele van de geplande data afgetreden worden, over ons "EIND-OFFENSIEF" 1994 wordt u nader geïnformeerd. Voor de vacatiegangers een goede vacantie, voor hen die niet in de gelegenheid zijn vacantie te houden vooral een goede zomer!

SLAMAT DJALAN!!!!

Frits Frantzen.

Friesland

Secr. Drostlaan 68
8303 EE Emmeloord

Tijdens de tropische dagen van begin juli is het moeilijk om nog enig nieuws bijeen te garen. Maar er zijn toch nog wel enige dingen het vermelden waard.

Daar was onze bijeenkomst op de vliegbasis op 20 mei j.l. Ruim 400 personen konden we verwelkomen, eigenlijk te veel voor de beschikbare ruimte, maar met enig passen en meten is het toch allemaal gelukt. Het was een gezellig samenzijn waar we het volgend seizoen al weer naar uit zien. Alleen het slot van de bijeenkomst viel nogal tegen. Van een demonstratie met helicopters was geen sprake.

Een helicopter zien landen daarvoor hadden we niet naar de vliegbasis hooven te komen. De juiste reden van deze mislukking is ons niet echt duidelijk geworden. Men zegt dat er problemen met de helicopters waren. We hopen dat dit de volgende keer beter geregeld zal zijn.

Tijdens deze bijeenkomst hielden we een korte ledenvergadering in verband met een bestuursverkiezing. Het bestuur werd uitgebreid met twee personen en er werden twee vervangers gekozen voor de heren

Spinhoven en Twijnstra. Dit zijn: J.N. Blom te Koudum - A. Holwerda te Leeuwarden - I. de Jong te Boornbergum en Y. Terpstra te Bolsward.

Het bestuur is nu als volgt samengesteld:

Voorzitter : K. Swart, Konkelswei 7, 8854 AS Oosterbierum
tel. 05188-1236.

Pivv. voorz. : J.N. Blom,
G. Ypmastr. 13, 8723 CP, Koudum
tel. 05142-2107

Secretaris : H.J. Leeman, Drostlaan 68,
8303 EE Emmeloord
tel. 05270-16717

2e secr. : Y. Terpstra, Gabbemastr. 2,
8701 EE Bolsward
tel. 05157-2179

Penningm. : S. Jongstra, J. Winklerwei
137, 8915 EM Leeuwarden
tel. 058-120214

2e penningm. : A. Holwerda,
Heliconweg 41B, 8913 ET Leeuwarden.
tel. 058-133624

Alg. Adjunct : I. de Jong, Nije Wei 44,
9212 PC Boornbergum
tel. 05126-1929

Als sociaal commissaris is aangesteld:

W. de Jong, Twentelaan 10, 8443 AA
Heerenveen.
tel. 05130-36710

De heer de Jong is niet lid van het bestuur maar onderhoudt daarmee wel een nauw contact.

Over de reis naar Normandië zijn op dit moment (midden juli) nog geen nadere bijzonderheden bekend. De deelnemers worden, zodra dit mogelijk is, van nieuws op de hoogte gebracht.

HET PROGRAMMA VOOR HET KOMEND SEIZOEN.

Dit ziet er (voorlopig) als volgt uit:
31 augustus 1994 : Herdenking bij het monument te Leeuwarden.

7 september 1994 : Herdenking
Roermond.

19 t/m 22 sept. 1994 : Busreis
Normandië.

14 oktober 1994 : Koudum.

15 november 1994 : Dokkum
(Oostrum).

10 januari 1995 : Leeuwarden.

7 februari 1995 : Heerenveen.

14 maart 1995 : Leeuwarden (ledenvergadering).

april 1995 : Vliegbasis Leeuwarden.
De leden in de betreffende regio krij-

gen persoonlijk bericht. Vanzelfsprekend zijn ook de andere leden welkom!

Graag brengen wij de herdenking in het Rengerspark te Leeuwarden op 31 augustus a.s. om 19.00 uur onder uw aandacht. Het belooft een stijlvolle bijeenkomst te worden. Wij hopen op een grote opkomst.

Voor de herdenking te Roermond wordt door ons niet een busreis georganiseerd. Ieder kan daar op eigen gelegenheid naar toe gaan.

Wat betreft het vrij vervoer, daarover is nog geen nieuws bekend. Bestuurslid I. de Jong heeft van het vorig jaar een gunstige ervaring met het vervoer per trein. Hij zal zeker bereid zijn om u daarover in te lichten.

Tenslotte nog een nieuwtje voor liefhebbers van de snookersport: Het "Snookercentrum E3", Pier Panderstr. te Leeuwarden geeft aan houders van een veteranenpas een aanzienlijke korting. In plaats van f 15,- per uur betaalt u als veteraan f 7,50 per uur. De openingstijden zijn van 12.00 - 24.00 uur. tel. 058-132020.

Henk Leeman.

Limburg

Secr. Ailbertuslaan 76, 6461 TC
Kerkrade. Tel. 045-454013.

REÛNIE

Uit de binnengekomen reacties op de kort na de oprichting gehouden enquête onder de leden, bleek dat er nogal wat voorstanders waren voor het houden van een reünie op gezette tijden.

Gevolg gevende aan de wens van velen is er dan ook op vrijdag 3 juli j.l. in de Frederik Hendrik-kazerne te Blerick (Venlo) een reünie georganiseerd.

De verwachtingen binnen het bestuur voor wat betreft het aantal deelnemers waren nogal uiteenlopend, te meer daar het hier toch een reünie betrof waarvan de deelnemers over het algemeen nog onbekenden voor elkaar waren (nog jonge vereniging en deelnemers komende nogal van een aantal verschillende krijgsmacht-onderdelen).

De sceptici onder de bestuursleden kregen, gelukkig maar, ongelijk.

Meer dan 90 personen waren aanwezig en voor zover bekend heeft daar niemand ook maar een moment spijt van gehad. Voor het bestuur dus een reden om ook in de toekomst op regelmatig terugkerende tijden, ja, misschien zelfs jaarlijks, een reünie te houden.

Na de ontvangst in de O.O.-Mess met koffie of thee en natuurlijk ook Limburgse vlaai en de welkomstwoorden, uitgesproken door voorzitter Everhartz, hield de kazerne-commandant, overste de Boer, een korte toespraak, daarin duidelijk naar voren laten komende dat het hem bijzonder veel genoegen deed als gastheer te kunnen optreden voor deze groep van veteranen en daarmee tevens iets van de schuld die de Nederlandse staat t.o.v. de veteranen had, in te kunnen lossen.

Vervolgens ging men (in 2 groepen) naar het, op het kazerne-terrein gelegen, museum van het Regiment Limburgse Jagers, waar men onder de deskundige leiding van de kapitein b.d. van Dreumel, een tochtje door de geschiedenis van genoemd regiment maakte.

Na terugkeer in de O.O.-Mess en na het nuttigen van een aperitiefje aldaar, ging het gezelschap aan tafel om te genieten van een werkelijk uitstekend verzorgde rijstmaaltijd.

Het spreekt natuurlijk vanzelf dat na afloop van deze maaltijd nog enige tijd in de reeds meerdere malen genoemde O.O.-Mess doorgebracht werd, uiteraard onder het genot van een of ander, meer of minder geestrijke, vochten, zoals dat zo mooi genoemd wordt, gezellige kout, het ophalen van herinneringen met bekende sobats en het nader kennismaken met tot dan toe nog onbekende strijdmakers.

Al met al, een geslaagde dag. Dus, beste sobats, tot de volgende keer en dan natuurlijk met nog meer vrienden.

GEVONDEN

Tijdens bovengenoemde reünie is door een van de deelnemers een broche/sierspeld verloren. Door een simpel telefoontje naar de secretaris (045-454013) kan zij haar eigendom weer in het bezit krijgen.

BIJeenKOMSTEN

Zoals reeds in SOBAT nr. 35 aangekondigd wordt er ook nog een bijeenkomst georganiseerd in Gulpen, en

wel op dinsdag 27 september a.s., vanaf 14.00 uur tot circa 17.00 uur. Deze bijeenkomst vindt plaats in het gemeenschapshuis "Timpaan", Rosstraat 1 (Tel.: 04450-7430) in Gulpen.

Het spreekt vanzelf, en wij betonen dat steeds weer, onze bijeenkomsten zijn vrij toegankelijk voor iedereen die geïnteresseerd is, lid of geen lid, zonder dat het niet-lid bang hoeft te zijn door zijn bezoek ook maar enige verplichting op zich te laden. Natuurlijk zou het prachtig zijn om ook in Gulpen weer een aantal leden te kunnen inschrijven, maar dit zal dan wel uit eigener beweging moeten zijn, zonder ook maar de minste druk van onze kant.

De overige, nog in 1994 te houden contactbijeenkomsten, te weten 18 oktober in het gemeenschapshuis "De Ireëts", in kerkrade en 25 Oktober in Roermond, gaan, zoals gepland door, zij het dat de laatstgenoemde niet gehouden wordt in de "Oranjerie", maar in het Cultureel Centrum "Herteheym", Putkamp 4 te Herten (gemeente Roermond - tel.: 04750-33370).

BELANGRIJK

Belangrijk is het dat elk lid die dit wenst (en wie wenst dit niet?), aan een of meerdere van onze activiteiten kan deelnemen.

Helaas echter is dit niet voor iedereen even gemakkelijk, ja, soms zelfs praktisch onmogelijk.

Van enkele leden hebben wij reeds vernomen dat zij graag hier of daar bij aanwezig hadden willen zijn, maar daartoe niet de mogelijkheid hadden. Veelal is het dan, ja, u raadt het al, louter en alleen een kwestie van het vervoersprobleem.

Het bestuur heeft dan ook geseind er goed aan te doen om nogmaals, niet alleen de leden waarop bovenstaande van toepassing is, de raad te geven in voorkomend geval hierover (lieft z.s.m.) contact op te nemen met het bestuur, maar ook een oproep te doen aan die leden die wel de mogelijkheid hebben aan activiteiten deel te nemen, dit ook doen en bovendien ook nog de ruimte hebben om de een of andere sobat, eens een keertje mee te nemen, aan te sporen ook dit aan het bestuur kenbaar te maken.

Tempo doeloe (tegenwoordig dudu geschreven) lieten we toch ook onze makers niet barsten. Mede namens

deze sobats bedankt voor de medewerking.

L.C. Zeguers.

Noord-Brabant Oost

Secr.: De Kraan 60
5056 EC Berkel-Enschot
Tel.: 013-333899

In deze "Stille" maanden is er weinig nieuws te melden, want ook uw bestuursleden gaan op vakantie, zodat over het programma voor het 2e halfjaar 1994 nog niets te melden is.

Op de toezegging dat in het najaar de nieuwe Statuten aan de vergadering zullen worden voorgelegd moeten wij ook terugkomen; er is nog wat verdere studie nodig en zodra alles in kanalen en kruiken is leest u daarover in de SOBAT.

U kunt intussen wel het concept van de nieuw Statuten en HR bij ons aanvragen.

DRAAGINSIGNE GEWONDEN

Op 29 juni j.l. is aan ons lid Janus van Rosmalen uit de gemeente Rosmalen het Draaginsigne Gewonden uitgereikt, waarbij ook het dagelijks bestuur van VOMI Noord-Brabant Oost aanwezig was.

In het volgende nummer van SOBAT zullen wij hierop uitgebreid terugkomen en wij hopen dan ook een foto van deze gebeurtenis te kunnen plaatsen.

BIJeenkomst in ROSMALEN

Op 13 juli j.l. vond er een informele bijeenkomst van Oud-Militairen Indiëgangers plaats in de HEVO te Rosmalen.

Deze bijeenkomst was door onze plaatselijke vertegenwoordigers georganiseerd en terdege voorbereid en er was middel pers ruime aandacht aan besteed, maar door de tropische hitte was de opkomst niet zoals verwacht; toch kunnen we op een nuttige en leerzame avond terugzien. Er werd gedebatteerd, standpunten werden uitgewisseld en er werden ook nog een tweetal videofilms vertoond.

Deze avond zal in het najaar zeker nog eens herhaald worden, want het nut van dit soort ontmoetingen is toch

vele malen groter dan men in eerste instantie zou verwachten.

J. van der Ham, secretaris.

Noord-Brabant West

Secr. P.J.M. Looyen
Cameedijk 1, 4706 EG Roosendaal
tel. 01650-60546.

BIJeenkomst in ROOSENDAAL

Op 10 mei hadden we weer een goed bezochte bijeenkomst in het buurthuis "De Wieken". Er heerste weer een prima sfeer. Als gastspreker was de heer Victor Bridié, de sociaal commissaris van VOMI-Nederland, in ons midden. Zijn betoog werd aandachtig beluisterd. Iedereen was zeer geïnteresseerd in het zeer nuttige werk van hem en zijn medewerkers. Na afloop was er gelegenheid tot het stellen van vragen, waarvan door enkele mensen gebruik werd gemaakt. Er was weer een loterij, met deze keer grotere prijzen, die wij als gift hadden ontvangen. Daarvoor onze hartelijke dank. Het komt onze verenigingskas ten goede.

ONZE EXCURSIE NAAR OVERLOON

Op de tot nu toe enige zomerse dag van 1994, nl. woensdag 1 juni, gingen we met een volle bus richting Overloon, waar wij een bezoek gingen brengen aan het Oorlogs- en Verzetsmuseum.

We vertrokken uit Roosendaal en haalden achtereenvolgens in Zevenbergen en in Breda de rest van de deelnemers op. Na een koffiestop in Gilze zetten we koers naar Overloon, waar iedereen tot 16.00 uur vrij was om alles te bekijken, waar hij of zij interesse in had. Na af en toe wat eten of drinken in het bijbehorend restaurant, waar we heerlijk buiten konden zitten, ging ieder weer zijns weegs.

Precies om vier uur vertrokken we weer richting Roosendaal.

Zowel op heen- als de terugreis, trad onze voorzitter op als zanger en conferencier, wat herhaaldelijk aanleiding gaf tot grote hilariteit. Eén van de deelnemers trad nog op als solo-zanger met een lied dat ontstaan was toen hij destijds de terugreis uit Indië maakte met zijn onderdeel. Iedereen

zong uit volle borst mee.

In Gilze werd weer gestopt om nog eens heerlijk te eten.

Vervolgens reden we achtereenvolgens naar Breda en Zevenbergen en de laatste zeer voldane deelnemers stapten in Roosendaal uit. Het einde van een zeer geslaagde excursie-dag.

MEDEDELING

Op onze bestuursvergadering van 16 mei j.l. hebben de bestuursleden met algemene instemming besloten ons VOMI-lid, mevr. M.C.A. Looyen-van Reusel, op te nemen in ons bestuur. Eveneens met algemene instemming van de bestuursleden zal mevr. Looyen de functie gaan vervullen van 2e secretaris en voorts zal zij worden toegevoegd als lid van de activiteiten-commissie. De bestaande functie van ons bestuurslid, de heer L.C. Jansen, wordt gewijzigd van 2e secretaris / 2e penningmeester in 2e penningmeester.

J.L.M. Mol - voorzitter.

"OPEN DAG" IN ROOSENDAAL

Zoals ook gebeurde in 1992 zal op 25 september a.s. van 11.30 uur tot 17.30 uur weer een "open dag" worden gehouden in en om het Stadskantoor, (Stadsr 1) het zgn. "Roosendaals Treffen".

Verenigingen, instellingen en gemeentelijke diensten zullen op die dag laten zien wat zij zoal te bieden hebben.

Onze vereniging, VOMI Noord-Brabant West, heeft zich evenals twee jaar geleden hiervoor opgegeven. De activiteiten-comm. zal weer aan de slag gaan om de ons toegewezen kraam van de nodige informatie te voorzien over het Indië van toen en het Indonesië van nu.

Leden van VOMI N-Brabant West ondersteun ons door onze kraam te bezoeken. Moge er nog meer nieuwe leden bijkomen.

De Akt.-comm. Mevr. M. Looyen, A van Nassauw en P.v. Oosterbosch.

ONZE BIJENKOMSTEN IN HET NAJAAR

1: dinsdag 30 aug. in Bergen op Zoom in het zalencentrum "De Raayberg", Antwerpsestraatweg 267. De aanvang van de filmdienst is verzonden.

2: woensdag 21 sept. in Breda in zaal Doornbos, Abdijstr. 26 met een gezellig samenzijn.

3: dinsdag 11 okt. in Zevenbergen in zaal Aarts, Stationsstr. 37 met de heer Heshusius uit Den Haag als spreker.

4: dinsdag 8 nov. in Roosendaal in het buurthuis "De Wieken" Gezellelaan 19a met een expositie van de 7-dec. divisie. Alle bijeenkomsten beginnen om 13.30 uur. Noteer deze data in uw agenda.

P.J.M. Looyen
secr. VOMI N-Brabant West
Cameedijk 1
4706 EG Roosendaal
tel. 01650-60546

Noord-Holland

Secr. Kerkstr. 46
2153 BK Nieuw-Vennep.
Tel. 02526-72333.

Hoewel ik in het vorige nummer van onze "Sobat" schreef dat ik hoopte in dit nummer u wat meer over de nieuwe samenstelling van ons bestuur te kunnen melden, is dit nu op 12 juli (de datum waarop de copy voor het augustusnummer moet worden ingeleverd) nog niet het geval. Vakantie van de voorzitter en enkele kandidaat bestuursleden zijn hiervan de oorzaak. Bovendien is het nog niet zeker of ik mijn functie als secretaris wil blijven uitoefenen, in de huidige situatie kost mij dit te veel tijd en energie. Zodra er een nieuwe taakverdeling binnen een vergroot bestuur bekend is, zullen we alle leden hiervan op de hoogte brengen.

In de "Sobat" van juni stond een formuliertje afgedrukt waarmee u 1 of 2 vervoerbewijzen voor de bijwoning van de herdenking op 7 sept. a.s. te Roermond, kon aanvragen. Wij hopen dat velen van u dat hebben ingestuurd. Tijdig voor 7 sept. zult u de aangevraagde vrij-vervoerbewijzen dan ontvangen.

Mocht u achteraf bezien toch geen gebruik kunnen maken van dit vrije vervoer, dan verzoek ik u de kaartjes beschikbaar te willen stellen van onze sobats die te laat of helemaal geen kaartje hebben kunnen aanvragen. Zo kunnen we elkaar toch nog helpen. Tot een volgende keer.

Leo van Maris (secr.)

Rivierenland/Oost Gelderland

Secretariaat:
Kronenburgsingel 785, 5831 GP
Arnhem, tel. 085 233328
gira: 5189414 t.n.v. penn.n.
VOMI-Rivierenland, Cuyk.

Jaarbijeenkomst VOMI
Rivierenland/Oost Gelderland.

INDIË-VETERANEN VERWACHTEN ALSNOG RECHTVAARDIGHEID

Het antwoord van het Veteranen Platform op ons verzoek reïsfaciliteiten beschikbaar te stellen voor onze jaarbijeenkomst op 25 mei was negatief. We krijgen geen reïsfaciliteiten, want zij worden slechts verleend aan landelijke evenementen. Provinciale en afdelings-evenementen komen volgens hun brief niet voor reïsfaciliteiten in aanmerking.

Welnu, zo stelde onze voorzitter Jan Geerts in zijn toespraak in de overvolle cantine van de LIMOS in Nijmegen: als dat het criterium is, waarom dan niet een landelijke bijeenkomst in Den Haag? Dan ziet ook de regering dat wij Oud Indië-Veteranen niet zomaar een gezelligheidsclub zijn, maar actief en strijdbaar. Wij komen op voor een rechtvaardige waardering en behandeling. Helaas was niemand van het landelijk Hoofdbestuur aanwezig, anders hadden zij kunnen constateren dat 98% van de aanwezige veteranen dit idee beantwoordden met handopsteken, gevolgd door een daverend applaus. Wij moeten niet - zo ging Jan Geerts verder - wachten tot er nog maar een paar veteranen in leven zijn. Wij moeten nu de regering duidelijk maken dat opmerkingen zoals door Ruud Lubbers: "voor de omisatie uit het verleden kan ik niet aansprakelijk worden gesteld", hetgeen vrij vertaald betekent dan: "Veteranen, barst maar", niet geaccepteerd kunnen worden. Want daarvoor zijn wij allen nog te strijdbaar. Veteranen met meer dan 5 dienstjaren kregen een financiële tegemoetkoming. Waarom verhoudingsgewijs niet aan hen, die tussen 2 en 5 jaar in de tropen dienden? Waarom geen dubbeltelling, die wel voor rijksambtenaren geldt? Is dat niet een vorm van discriminatie, waar de

overheid zo tegen zegt te zijn?

Na een grondige voorbereiding, waarmee reeds in januari werd begonnen reed op deze lichtbewolkte dag een onafgebroken stoet auto's het parkeerterrein van de LIMOS op. Dat was voorzien; er hadden zich immers een kleine 400 deelnemers voor deze jaarbijeenkomst aangemeld. De doorstroming bij binnenkomst door het systeem "toegangsbewijs inleveren, consumptiebonnen uitgeven" verliep zeer vlot. En de cantinedienst (spraken we vroeger niet over de Cadi?) stond klaar met enorme hoeveelheden koffie en cake.

Rond half elf werden we namens de Staf van de LIMOS bij monde van Majoor Spee, die de commandant moest excuseren, welkom geheten. In zijn openingstoespraak sprak hij zijn verbazing uit over de overweldigende deelname. Daarbij in aanmerking nemend dat het hier "slechts" om een "regio" ging. Dat de band van Indië-veteranen zo sterk is spreekt boekdelen. Hij benadrukte zijn respect voor al die krijgsmacht-onderdelen, die direct na de ellende van WO II werden ingezet.

Jan Geerts dankte vervolgens in Majoor Spee de gehele Staf van de LIMOS. Daaraan voegde Theo Koning bij de Huishoudelijke mededelingen nog toe dat de Luchtmacht het predicaat "stress bestendig" ten volle waard is. De organisatorische voorbereidingen aan beide kanten, die in eerste instantie uitgingen van 250 deelnemers, moesten worden aangepast. Voor de cantine moest extra meubilair worden aangerukt, alles ging zonder problemen. Zo ook de aankoop door ons van 2000 consumptiebonnen en honderden toegangsbewijzen, toelichtingen, financiële verslagen enz.

Stande werd een minuut stilte in acht genomen ter nagedachtenis aan hen, die wij in de tropen moesten achterlaten en de in het afgelopen jaar overleden sobats. Gememoreerd werd dat zojuist bericht binnenkwam dat gisteravond ons lid Steenberg uit Gameren overleed.

Vervolgens werd het programmapunt "jaarvergadering" verder afgewerkt, waarvan aan een belangrijk deel de

toespraak van Jan Geerts hierboven reeds aandacht werd besteed. Wij hebben, zo bracht hij ondermeer naar voren, een jaar van de ouderen gehad, en een jaar van het gezin. Ieder jaar wordt een ander item gekozen, zal 1995, dus 45 jaar nadat de grote groepen militairen uit de Oost terugkeerden het jaar van de veteranen worden? We rekenen er niet op, maar hoop doet leven.

Terugblikkend op de jaarlijkse herdenking in Roermond mag gesteld worden dat dit een emotioneel gebeuren is en zeker zal blijven. Vorig jaar op 7 september was ook Mevrouw Spoor aanwezig onder de ruim 12 duizend veteranen. Onze kroonprins was uitgenodigd, doch had kennelijk geen tijd. Datzelfde was het geval bij Ruud Lubbers, toen nog Minister President.

Sluitend met de opmerking dat het onderhand de hoogste tijd wordt dat we de afkorting VOMI ook kunnen lezen voor "Verhoog Ons Morele Imago" gaf de voorzitter vervolgens het woord aan secretaris en penningmeester, die de gebruikelijke verslagen doornamen en zo nodig toelichten. Namens de kascontrolecommissie bracht ons lid Niemeijer verslag uit; werd onder dankzegging een cadeaubonnetje aangeboden aan F. Schoonderbeek en trad A.J. Steeghs toe tot deze commissie.

Na de gebruikelijke rondvraag ging de bar open, waar een druk gebruik van gemaakt werd. De dames van de bestuursleden brachten de loten van het 21-spel aan de man (en vrouw). Dit leek bijna op gokverslaving, zo vlot gingen in totaal 2431 loten van de hand. Bij de "prijs-uitkeringstafel" werd ook onder hoogspanning gewerkt om iedere prijswinnaar snel te kunnen uitbetalen. Ook was er veel belangstelling voor de tentoonstellingsborden over ons leven in de tropen, die Jan v/h Hoff aan het uitwerken is.

De helft van de aanwezigen traden daarna aan in de cantine voor een nasi-maaltijd, terwijl de andere helft zich verzamelde in de filmzaal. Daar werd men geconfronteerd met een film over het ontstaan en ontwikkeling van de Koninklijke Luchtmacht. Zij, die de film hadden gezien gingen eten, zij die gegeten hadden gingen naar de film. Door deze wisselwer-

king was iedereen rond half 4 weer terug in de cantine.

Het laatste hoogtepunt - zeg maar de klap op de vuurpijl - was een optreden door het Tamboerkorps van de Koninklijke Luchtmacht, die ingevolge een schrijven van de Staf bevelhebber KLU uit Den Haag voor ons werd ingezet. Groot enthousiasme was er voor de tunes uit de 40er jaren, die voortreffelijk werden uitgevoerd. Het was een grandioos sluitstuk van deze jaarbijeenkomst.

Dan was er helaas een minpuntje: verschillende mensen vertrokken voor en/of tijdens het optreden van het muziekkorps. Vele aanwezigen hebben zich hieraan geërgerd.

Als dank voor de gastvrijheid en herinnering werd medio juni aan de L.Kol. Borgsteijn een herinneringsplaque met inscriptie aangeboden. Daarbij moesten wij helaas vernemen, dat de LIMOS door bezuinigingsdrijf en samenvoeging in de loop van 1995 haar poorten moet sluiten, maar de LIMOS zal in onze herinnering voortleven.

Ko.

VERENIGINGSNIEUWS RIVIERENLAND/OOST GELDERLAND.

Jaarbijeenkomst 25 mei 1994. voor een uitvoerig verslag van deze grootse bijeenkomst leze men elders in deze sobat.

PIET ALBERS - GROESBEEK

Hij kon niet naar de jaarbijeenkomst komen, daarvoor was hij te ziek. Maar in gedachten was hij er wel bij.

Enkele dagen later, op 31 mei, is hij toch nog onverwacht overleden. Piet maakte gedurende korte tijd deel uit van ons bestuur, waarbij hij zich volledig inzette en trachtte Groesbeek en omgeving tot een hechte regio te maken. Helaas moest hij eind vorig jaar deze functie door zijn achteruitgaande gezondheid opgeven. Op 4 juni nam het voltallig bestuur en meerdere leden in het crematorium Jonkerbos in Nijmegen tijdens een indrukwekkende uitvaartdienst afscheid van Piet. Hij ruste in vrede.

Filmmiddagen najaar 1994

In het komende najaar zullen wij weer enkele bijeenkomsten organiseren voor leden en niet leden (maar die moeten we dan wel gezamenlijk allemaal lid maken!), waar onze actieve Filmdienst van J. de Wit met films aanwezig is. Op vrijdag 23 september komen we bij elkaar in Dorpshuis "De Avezathen", Daver 46 in Kerk Avezath. Deze "plaats" ligt langs de A 15, even ten Noordwesten van Tiel, heel gemakkelijk te vinden. Dan hebben we ook voor oktober en november data gereserveerd, we concentreren ons dan onder andere nogmaals op de Achterhoek, terwijl we medio november deze serie afsluiten in een nader te bepalen gebied. Uiteraard krijgen alle leden, die in de desbetreffende regio wonen tijdig een uitnodiging. Dat wil niet zeggen dat leden uit andere gewesten niet welkom zijn! En natuurlijk zullen we via de pers de (nog) niet georganiseerde veteranen uitnodigen om kennis te maken met de VOMI.

DE SCHUTTERS UIT WIJCHEN

In oktober a.s. bestaat de schietclub, waarvan alle leden ook lid van de VOMI zijn, haar eerste lustrum. Dit wordt op grootse wijze gevierd. Alle schutters hebben daarvoor gedurende anderhalf jaar maandelijks een bedrag extra gereserveerd, zodat er een leuke pot is ontstaan. Het belooft dan ook wat te worden. We houden u op de hoogte.

REGIO ARNHEM

De maanden mei en juni zijn voor de regio Arnhem zeer verheugend geweest. De belangstelling voor onze woensdagmiddagen wordt steeds groter. Het lijkt onderhand wel een grote familie.

In mei was het prachtig zomerweer. Het hele gezelschap nam die middag plaats op het terras van het K.M.T. te Schaarsbergen en is daar niet weg geweest.

In juni was de opkomst behoorlijk groot. Men verdeelde zich in twee groepen, een groep bleef in het K.M.T. met een kaartje leggen, rummy-cup spelen of een gezellig praatje. Terwijl de andere groep onder leiding van Harry van Tuil een boswandeling ging maken, in de buurt van de "oude startbaan", nabij het vliegveld Deelen.

Ter afsluiting van het seizoen gingen we samen van de inmiddels traditie geworden rijsttafel. Nu gaan we met vakantie en op de tweede woensdag van september (14 september) hopen we elkaar weer gezond en wel te treffen in het K.M.T. te Schaarsbergen.

Regio commissie
Joke Gosselink- v. Wagenveld.

Zuid-Holland Noord

Secr.: Lisztstr. 117, 2551 TC
Den Haag, tel. 070-3976413.

In deze periode kan gesproken worden van een zomerreces in het verenigingsleven. Dat is in het algemeen voor de leden maar niet voor bestuurders van een vereniging. Het bestuur is druk doende met het voorbereiden en regelen van de activiteiten in het komende winterseizoen.

Als eerste komt een boottocht op 29 september, dan regio 7, Zoetermeer, op 18 oktober en daarna regio 5, het Westland, in november. Tijdens de Algemene Ledenvergadering kwamen voorstellen voor dagtochten, maar omdat deze nogal kostbaar kunnen zijn heeft het bestuur het er toch moeilijk mee n.l. uit financiële overwegingen voor betrokkenen. Het bestuur is van mening dat ieder lid van onze vereniging moet kunnen deelnemen aan een activiteit. De financieel zwakkeren onder ons hebben het toch al moeilijk en voor hen zou het deelnemen aan zo'n dagtocht een prettige afwisseling kunnen zijn. Zoals eens eerder vermeld in de Sobat heeft onze vereniging, dank zij de giften, financiële middelen om een tegemoetkoming in de kosten te ge-

ven. Maar wat is het probleem. Wij weten niet wie niet meegaat omdat het financieel te zwaar is. Schroom niet om in dat geval contact op te nemen met onze voorzitter of penningmeester. Alles zal uiteraard vertrouwelijk worden behandeld. Nogmaals het bestuur is van mening dat alle leden aan onze activiteiten moeten kunnen deelnemen.

Algemene ledenvergadering van 7 juni 1994

Zoals u bekend is de Algemene Vergadering op een andere wijze gehouden dan voorheen. Er werden nu alleen de jaarstukken behandeld en de vergadering was alleen toegankelijk voor leden.

Bijna 50 leden bezochten de vergadering, ondanks dat het nog geen 6% van ons ledenbestand is, is het bestuur toch tevreden.

Iedereen was gemotiveerd en deed mee aan de discussie en kwam met voorstellen.

Het verslag van de vergadering van 17 mei 1993, het jaarverslag 1993 van de secretaris en het financieel verslag 1993 van de penningmeester werden goedgekeurd en het bestuur werd over 1993 décharges verleend. De begroting 1994 werd eveneens goedgekeurd en de voorgestelde contributie verhoging tot f 30,-, ingaande 1 januari 1995, werd aangenomen. Het bestuur maakt hierbij de aantekening, als de f 30,- contributie financieel te zwaar voor u is, neem dan contact op met onze Sociaal Commissaris Bob Verhoef, Beatrixlaan 10, 2751 XS Moerkapelle, tel. 01793-1637, en hij weet vast een oplossing te vinden.

De kascommissie werd als volgt gekozen.

Leden de heren A. Cebol en H.A.H. Rietkerken, reserve lid de heer B.J.A.M. Rots.

Vervolgens werden er vele suggesties gedaan voor activiteiten, zoals bezoeken aan Bronbeek, legermuseum, Schiphol, Overloon luchtvaartmuseum, Bierbrouwerij, Elburg en het maken van stadswandelingen. Na de vergadering werd er aan de bar nog lekker gekletst, dat was ook de bedoeling van het bestuur, n.l. het verstevigen van de onderlinge contacten.

Bijeenkomsten

Het bezoek aan het fort en het red-

dingsmuseum in Hoek van Holland op 18 mei j.l. mag geslaagd genoemd worden. Iedereen heeft ook genoten van de gezamenlijke Indische maaltijd na afloop.

Het was een goede afsluiting van ons activiteiten seizoen 1993/1994.

Activiteiten en bijeenkomsten

Op 29 september a.s. organiseren we weer een boottocht over de Zuid-Hollandse plassen. Vorig jaar was het een groot succes en mede gelet op de reacties van de deelnemers, heeft het bestuur gemeend zo'n tocht wederom te organiseren.

Deelnemers worden verzocht om 11.30 uur aanwezig te zijn bij Avifauna in Alphen a/d Rijn; de boot vertrekt om 12.00 uur en de rondvaart zal ongeveer vier uur duren. Daarna is gelegenheid om het vogelpark te bezoeken en om 17.30 uur worden de deelnemers verwacht aan de Indische rijtjefel.

Een ieder wordt verzocht een lunchpakket mee te nemen daar aan boord geen broodjes verkrijgbaar zijn.

Er is voldoende parkeergelegenheid en met de bus 168 van West Nederland is Avifauna vanaf het station Alphen a/d Rijn te bereiken. De kosten bedragen f 45,- per persoon, partners zijn natuurlijk van harte welkom.

Verzoeken het bedrag van f 45,- p.p. per omgaande over te maken zodat de gelden voor 1 september binnen zijn op girorekening nr. 68 79 965 t.n.v. VOMI activiteiten, Freslastr. 9, Naaldwijk, met omschrijving boottocht.

Op 18 oktober a.s. een bijeenkomst met film of video in Zoetermeer, Ver. gebouw "Centrum", Frans Halsstr. 1. Zaal open 13.30 uur en aanvang 14.00 uur. Toegang gratis en breng uw partner en/of vriendin mee.

ZIEKEN

Iedere keer wordt het bestuur geconfronteerd met het feit dat een lid van ons ernstig ziek is geweest en/of overleden is. Wij hadden zo graag iets van ons laten horen, maar we weten van niets.

Sobats, als je iets weet over een sobat laat ons dat dan tijdig weten. Men wil soms nog zo graag eens over Indië praten.

Ook willen wij de nabestaanden, zover het ons mogelijk is, in de voor hen moeilijke tijd bijstaan.

Aantal leden

Bij het schrijven van de copy voor deze sobat, begin juli, was het aantal leden 793.

Het lukt maar niet om de 800 te halen. Maar volgens het bestuur zal en moet dit jaar de 800 leden worden overschreden.

W.G.L. Topees.

Zuid-Holland Zuid

BESTUUR ZUID-HOLLAND-ZUID:

Zoals vermeld in Sobat nr. 35 van juni j.l. werden tijdens de jaarlijkse ledenvergadering, gehouden op 19 april j.l. twee nieuwe bestuursleden gekozen t.w. H. Barmentlo uit Ridderkerk en H.J.C. Kuijpers uit Zwijndrecht. De samenstelling van het bestuur VOMI Zuid-Holland Zuid ziet er, na enige wijzigingen, nu als volgt uit:

Jong de G. - Voorzitter - Heerjansdam - tel. 01857-1902

Kuijpers H.J.C. - Vice-voorzitter - Zwijndrecht - tel. 078-121910

Geurink A.G.J. - 1e Secretaris - Dordrecht - tel. 078-130180

Stenis van A. - Penningmeester - Ridderkerk - tel. 01804-25353

Barmentlo H. - 2e Secretaris - Ridderkerk - tel. 01804-12717

Breugel van J.H. - Sociale Zaken - Zwijndrecht - tel. 078-126752

Claaquin H.C. - PR + ledenadm. - H.I. Ambacht - tel. 01858-15849

Dijk van J. - Algemene Zaken - Hardinxveld Giessendam - tel. 01946-2908.

ACTIVITEITEN 1994/1995:

verdeeld over een tiental plaatsen in de regio Zuid-Holland Zuid zullen vanaf amstreeks september 1994 tot en met april 1995 bijeenkomsten worden georganiseerd. Deze contactbijeenkomsten zullen in principe 's middags worden gehouden en bestaan uit het vertonen van b.v. een reisverslag, eventueel een lezing en verder aangevuld met een loterij of bingo. De leden van ZHZ ontvangen t.z.t. een uitnodiging wanneer en waar deze contactbijeenkomsten zullen plaatsvinden. Verder zal gezocht worden naar mogelijkheden om in 1995 enkele excursies te maken. Zodra hierover iets nader bekend is volgen nadere mededelingen omtrent aard lokatie en data

UITTREIKING

GEWONDENINSIGNES:

Op 31 mei j.l. ontving sobat L. Malawat uit Ridderkerk dit ereteken. Zie verslag elders in dit blad.

Bij het inzenden van de copy voor Sobat nr. 36 was bekend dat sobat C. Euser uit Zwijndrecht het Gewondeninsigne op 18 juli a.s. zal worden uitgereikt door de Burgemeester van Zwijndrecht, de heer D. Korporaal.

EKSCURSIE OIRSCHOT OP 30 SEPTEMBER A.S.

Zij, die zich voor deze excursie hebben opgegeven, hebben inmiddels een brief met acceptgiro ontvangen. Na ontvangst van de betaling ontvangen alle deelnemers hun DEELNEMERSBEWIJS, bonnen voor drankjes en opgave van de opstapplaats met vermelding van tijdstip van vertrek. Ruim 200 deelnemers(sters), verdeeld over 4 touringcars zullen naar Oirschot gaan. Hopelijk is het die dag mooi weer, mede met het oog op een georganiseerde "static show" die buiten zal worden gehouden.

H. Clasquin

Canada

Secr.: 12 Leacrest St
Bramalea (Ontario)
L6S 3K6 Canada.

De tweede "Zomer" samenkomst is gehouden op woensdag 13 juli 1994 door het houden van een "Zomer Picnic" in de Rockwood Conservation Area Park in Rockwood. Aanwezig 134 personen. Allen werden verwelkomt met koffie en "baked goods" om 11.00 uur. Het werd aangeboden door de dames van het bestuur en lokale afgevaardigden. De president (voorzitter), Wm. Wiersma heette allen van harte welkom en vertelde dat het een groot genoegen is dat de vereniging binnen jaar tijd, reeds 141 leden telt en de vereniging blijft nog steeds groeien. Een moment stilte werd in acht genomen voor de gevallen.

De secretaris, Donald Walinga, introduceerde 6 nieuwe leden, welke opstonden en met applaus werden begroet. Hierna bracht een ieder zijn meegenomen donatie (prijs 7 naar de "Raffle" (Tombola) tafel, die te samen

met de reeds ontvangen prijzen van vele companies, vlug vol was. De tickets (loten) voor de "Raffle" werden vlug verkocht en om 15.30 uur kon de tombola een aanvang nemen.

Na de lunch nam onze "locale representative" voor het St. Catharinus District, John Holla, ons mee naar het sportterrein waar alle soorten games (wedstrijden, spelletjes) waren georganiseerd en waar een ieder heelhuids doorheen kwam. Onze vice-president, dhr. J. Huisman, was voorzitter voor de tombola, geassisteerd door Carla Huisman en Tjits Wikkerink. Via de microfoon startte de verloting totdat de tombolafel leeg was. De muziek werd verzorgd door Peter Hensels met o.a. vele Hollandse liedjes. Het prachtige zomerweer heeft er toe bijgedragen dat het een fijne dag is geweest.

Om 17.00 uur werd de dag afgesloten, waarna sommigen nog een lange afstand moesten rijden, alvorens ze weer thuis waren. Gedurende de samenkomst werd een zgn. "kransbox" geplaatst om de giften in te kunnen deponeren, om de kosten te kunnen dekken voor de krans, die zal worden gelegd door de vice-president en de secretaris, in naam van VOMI-Canada bij het monument in Roermond op 7 september a.s. Donald Walinga (Secr.)

Avond Club Sluiskil" waarvan Mevr. Benjamins vele jaren de animator was. Op haar verzoek eens iets te doen voor "haar jongens" die ze op handen draagt wegens haar bevrijding uit een Jappenkamp ergens bij Semarang met een daarop volgende escorte naar Batavia, grotendeels verzorgd door de 7 Dec. Divisie, bood "B.A.C. Sluiskil" mede uit dankbaarheid voor wat Mevr. Benjamin voor de club betekend heeft spontaan aan deze middag gratis te verzorgen.

Naarmate de grote dag voor haar naderde werd de spanning groter, ze stond namelijk op de nominatie voor een zware operatie die omstreeks 11 juni zou moeten plaatsvinden. Een accoordje met de internist voorkwam dat ze op "D Day" in het ziekenhuis zou liggen. Ze is nu inmiddels geheel hersteld.

V.O.M.I. Zeeland had er alles aan gedaan om de leden te bewegen in grote getale aanwezig te zijn. Het resultaat was er naar. 150 à 200 man, een volle zaal. Hiervan 90% V.O.M.I. mannen en vrouwen. Leden V.O.M.I. Zeeland dank je wel.

Wat de voorstelling betreft: Een vlotte aaneenschakeling van o.m. opening, declamatie van een van de gedichten van Pierre Huyskens (Roermond), liederen van Vera Lynn, verschillende liedjes zoals "It's a long way to

Tipperairie", Lily Marlene ed. Tijdens de pauze en na afloop was er een Toko met hapjes uit Tempo Doeloe. Na de voorstelling werd Mevr. Benjamins een bloemetje aangeboden door de voorzitters van V.O.M.I. en van wapenbroeders. V.O.M.I. bood Mevr. Benjamins tevens een oorkonde aan, waar aan toegevoegd de tekst van het gedicht "Ik heb een kind van twee culturen", op indrukwekkende wijze voorgedragen door dhr. Smoorenburg.

Mevr. Benjamins drong er later op aan haar dank over te brengen via "Sobat" aan allen die aanwezig waren en deze dag voor haar een overgetelijke hadden gemaakt. Wat betreft wie aan wie dank verschuldigd is: Mevrouw namens alle V.O.M.I.-ers bedankt. B.A.C. Sluiskil eveneens onze hartelijke dank voor de prachtige middag.

Best. V.O.M.I. Zeeland

Kort na het inleveren van de copy Socat 35, is overleden Dhr. D. van Nieuwenhuyzen, Maj. h.d. der K.L. Vele jaren is hij een toegewijd lid geweest onzer vereniging. Hij genoot van onze bijeenkomsten en alles had zijn volle belangstelling. Het laatste halfjaar ging stap voor stap zijn gezondheid achteruit.

Na opname in het ziekenhuis is hij ons snel ontvallen. Op 28 mei waren wij aanwezig tijdens de uitvaartdienst na de voltooiing van een mensenleven, wiens hoop gevestigd is. Ook hij heeft in zijn leven tijden van hoogten en diepten gekend (Jappenkamp). In onze vereniging laat Dingenis van Nieuwenhuyzen goede herinneringen na. Hij ruste in vrede.

Zeeland

Secr.: Veldzichtweg 4,
4456 HN Lewedorp.

Zoals in de vorige Sobat vermeld zouden de oud Indië militairen uit de prov. Zeeland op 11 juli in Sluiskil in feestzaal het "Meulengat" onthaald worden op een cabaret, aangeboden door mevr. Benjamins. Het gehele gebeuren was in handen van "Bonte

Verenigingsnieuws

(vervolg)

GEWONDEN INSIGNE

Vrijdag 24 juni ontving Dhr. R. van Domburg uit Vogelwaarde het draaginsigne gewonden uit handen van Burg. Steenkamp. Dhr. van Domburg oud K.N.I.L. Mil. heeft in zijn diensttijd vele facetten mee moeten maken. Ook zijn internering in het Jappenkamp, waarvan hij nog dagelijks de gevolgen aan de lijve ondervindt. Op vrijdag 8 juli ontving Dhr. H.H. Merison uit Graauw het draaginsigne gewonden uit handen van de Burg. van Hulst Mr. Dr. Kessen. Dhr. Merison heeft zijn dienstplicht vervuld bij 5 Bat. G. Reg. Jagers, zijn diensttijd en herstel hield hem ruim zeseneenhalf jaar bezig. Wij hopen dat deze late erkenning van doorstande leed hem ook steun en kracht geeft verder te gaan.

REÛNIE MARINEKAZERNE

Op 12 oktober zal er een reünie worden georganiseerd in de Marine Kazerne te Vlissingen. Tussen 10 en 10.30 uur wordt U ontvangen in de beide kantine's, onder het genot van een kopje koffie en een drankje, kunnen we oude vriendschapsbanden weer verstevigen. Om 13.00 uur wordt U een rijstmaaltijd aangeboden. Tijdens de reünie zal door het bestuur verdere mededelingen/voorstellen worden gedaan voor het a.s. winterprogramma.

Korting bij Brand Oil op Veteranenpas

Op vertoon van uw veteranenpas kunt u bij Brand oil tankstations een aanvraagformulier halen en invullen voor het verkrijgen van een "tankpas", met pincode.

Hierop verleent Brand Oil u een korting van 5 cent per liter op alle brandstoffen, t.w. super benzine, super plus, euro, alsmede autodiesel en LPG. De betalingen verlopen automatisch per bank of giro, waarop de genoemde 5 cent korting direct in mindering wordt gebracht.

Brand Oil stations vindt u in: EPE, 'S-HEERENBROEK, LOCHEM, RIJSSEN, DE STEEG en ZUTPHEN.

Deze mededeling stond in het contactblad "De Mortier van 5", secr. Van Essenstr. 89, 7203 DK Zutphen.

OPSPORING VERZOCHT

Op deze foto's ziet u verschillende ex K.N.I.L. militairen, welke geleverd zijn geweest in Kamp "Makassar" op Java. Zij zijn in augustus 1950 met de s.s. Pasteur naar Nederland gepatriëerd. Wie kent ze en weet waar ze zich momenteel bevinden? Gelieve contact op te nemen met Harry J.A. Dols, Heerlenerweg 49, 6132 CL te Sittard. tel. 046-521316.

Onze sobat Arie H. Thur, wonende in Canada zoekt contact met oud-leden van het 3e peloton van 5-4-3 R.I., die met hem getend hebben in Cheribon, rondom Soemedang, Zuid-Java en Bandoeng. Opgelopen in Bergen op Zoom en teruggekeerd naar Nederland met de "Pasteur". Zijn adres is: 2781 Auto Road S.E., SALMON-ARM, B.C., V1E-2H5.

Sobat D. KLEIBRINK, gediend hebben de bij de Ost. Cie. van 5-5 R.I. in Midden-Java, is op zoek naar

HANS TON, legernummer 26.08.16.150, die in januari 1948 diende in Soerabaja bij de 31e Cie A.A.T. Werkplaats. Wie helpt dhr. Kleibrink, Havikshorst 70, 1083 TV te Amsterdam, tel. 020-6422709, aan het gezochte adres van genoemde Hans Ton.

VETERANENPAS

Contacten van bestuursleden VOMI Rivierenland, in het bijzonder voorzitter en sociaal commissaris hebben er toe geleid dat de volgende zaken op vertoon van de veteranenpas 10% korting gaan verlenen:

- Wanders Herenmode, Touwslagersbaan 23, Wijchen.
- Café Brandpunt, Wintersoord 20, Nijmegen.
- Juweliersbedrijf P. van Zeeland, Arnhemsestraatweg 35, Velp

Vijzelstr. 24, Arnhem, Burchtstr. 55, Nijmegen, Hoofdstr. 65, Apeldoorn.
- Café Zaal 't Brouwershoike, Hatertseweg 755, Nijmegen, (Op vrijdag- en zaterdagavond).

Hopelijk komen er binnenkort nog meer ondernemers, die de houders van een veteranenpas wel wat willen bieden, zodat hier wellicht een vaste rubriek van komt.

Th.J. Koning

BOEKBESPREKING

Wie de beide boeken van Warung Bambu, Uitgevers te Breda, Prins Frederiklaan 12, 4835 LE Breda. Tel. 076 652836 van de KNIL-officier E. Mahler "De Witte Karbouw".

"Herinneringen aan een oorlog in de tropen" (een paperback van 121 pagina's. Prijs f 25,90. (ISBN 90 801192.2.9) en van de TNI-officier A. E.

Kawilarang "Officier in dienst van de Republiek Indonesië (eveneens een paperback, 250 pagina's. Prijs f 32,50 (ISBN 90 801192.4.5) na elkaar leest zal m.i. een brede glimlach niet kunnen onderdrukken.

Twee officieren, eens studiegenoten aan de KMA van Bandoeng, vertellen over hun wederwaardigheden gedurende een oorlog waarin ze tegen elkaar streden. De beide boeken zijn bijna componenten. Hetzelfde gebeuren gezien van twee verschillende kanten. De beide officieren stellen deze oorlog voor als een soort sportgebeuren. Na afloop, en tienduizenden doden, drinkt men gemeenschappelijk een borrel. Ze vergelijken de Nederlands-Indonesische oorlog van 1945-1962 met de Amerikaanse burgeroorlog Noord tegen Zuid, een strijd tussen broeders.

Tijdens een ontmoeting, in 1978, tussen de beide oud-studenten van de Bandoengse KMA, beweren ze dan ook, niet te kunnen begrijpen hoe en waarom ze tegen elkaar hebben kunnen vechten. De boeken spreken echter een minder broederlijke taal.

Het is voor wat het boek van Kawilarang betreft fascineren te lezen hoe het er toe ging bij onze tegenstanders aan de andere kant van de gevechtlijnen. Vooral als het een strijdgebied betreft waar jezelf ingezet bent. Het boek, nogal onderkoeld geschreven, geeft een beeld van de gebeurtenissen tijdens de 1ste en 2de politieke actie (hier agressie I. en II., genoemd).

Kawilarang beschrijft ook zijn ervaringen tijdens het dempen van de verschillende opstanden tegen de Republiek Indonesië, na de soevereiniteitsoverdracht van 27 december 1949. De revoltes op Celebes, de Zuid-Molukken (Ambon) en in Bandoeng (Westerling met de APRA in 1950). Het zijn beide interessante boeken, voorbeelden van de visie's, die beroepsmilitairen plegen te ontwikke-

len in oorlogssituatie's. Het beoordeelen van elkaars (de vijanden) vakbekwaamheid. Soms krijg je de indruk dat de heren bijna klakkeloos de argumenten en slogans van hun bazen, de politici, napapagaaien (their masters voice), dit geldt vooral voor Kawilarang. De kretologie waarmee regeringen hun militaire acties rechtvaardigen en goed praten worden kritiekloos nagepraat. Denk hierbij slechts, bij voorbeeld, aan het neerslaan, door Indonesië, van de volgens het zelfbeschikkingsrecht der volken gerechtvaardigde uitroepen van de zelfstandigheid der Republiek Zuid-Molukken (RMS) en de houding van Nederland tegenover de Ambonese KNIL-militairen en later de Papoea's op Nieuw-Guinea.

Mahler ziet als Indische jongen onze laatste koloniale oorlog vanuit een andere, ons meer vertrouwde optiek, dan Kawilarang als Indonesiër. Mahlers beschouwingen van de Djojo-Bojo legende, waar zijn KMA-broeder Kawilarang zijn andersoortige gedachten over heeft, zijn vanuit mystiek oogpunt curieus.

Beide boeken ademen een oosterse sfeer en doen ons, van oosterse mystiek gespeende westerlingen, soms wat mysterieus aan. Voorspellingen in goena-goena, zoals de Djojo-Bojo legende, stijl spreken ons niet zo aan. Maar beide boeken zijn weer eens iets anders als de vaak chauvinistische herinneringslectuur waaraan wij in onze kringen gewend zijn geraakt.

Voor een ieder die de geur en geest van Indië nog eens wil ruiken en proeven zeer aan te bevelen.

J. Zwaan.

"De Geschiedenis van de 1ste Infanterie Brigade werkplaats 87, in Engeland, Nederland en Indië, 1945-1949".

Samengesteld door P. van der Gaag, met hulp van vele anderen. Helaas niet meer in de handel. Wenst u inlichtingen, of een exemplaar in reprint, wendt u dan tot E. Twisk, Bakkumerstraat 7, Castricum. Tel. 02516 51086. Of P. van der Gaag, Les Granges, 24300 ABJAT sur Bandiat, France.

Een rijke bron van informatie, dit boek, over het ontstaan van het onderdeel en haar lotgevallen. Exemplarisch voor vele andere onderdelen van de KL in Indië, en wat daaraan voorafging. Het boek is rijk geïllustreerd met foto's en facsimilies van vele documenten. Groot formaat, gebonden. Honderden pagina's (helaas niet genummerd).

Alhoewel aan de chronologie wel wat mankeert, staat er als je even zoekt ongeveer in wat je als oud/Indië-ganger zou willen weten.

Van der Gaag neemt het vooral op voor de OVWers

(Oorlogsvrijwilligers). En dat is ook wel eens nodig, want zij hebben na hun terugkeer in Nederland nog meer negatiefs voor hun kiezen gekregen dan de dienstplichtigen. In de ogen van het publiek, op instigatie van media, overheid, kerken en politieke partijen, worden, en werden, deze OVWers nog erger gecriminaliseerd dan hun collega's, die werden opgeroepen. Sommige OVWers durven er nauwelijks meer voor uit te komen dat ze zich eens, in 1945, meestal uit idealisme en als oud-verzetsdeelnemers meldden voor de oorlog in Azië tegen Japan, die toen nog niet was afgelopen. . .

In het kader van de nu al decennia voortdurende hetze door media, kerken en overheid tegen de oud-militairen-Indiëgangers gelden de OVWers als ergere rabauwen, reactionaire kolonialen, maatschappelijke mislukelingen, avonturiers, huurlingen en houwdegens, dan hun wapenbroeders, die voor hun nummer naar Indië gingen. Wie de vele persoonlijke ontboezemingen in dit boek, van sobats doorneemt, zowel dienstplichtigen als OVWers en beroepsmilitairen, die in een het zeldse onderdeel dienden, kan zich vergewissen dat de tegenstelling tussen dienstplichtigen en OVWers in de praktijk van het gezamenlijk opereren wegviel, alle beweringen van het tegendeel ten spijt. Voor het deelnemen aan de strijd in Indië (1945-1950) geldt volgens onze post-koloniale voorlichters nog slechts het dienstplichtig zijn geweest, als verzachtende omstandigheid voor het deelnemen aan de oorlog in Indië destijds.

Wie vrijwillig daarheen ging deugt

eenvoudig niet. Basta. Uit. Dat tegen deze denigrerende onzin eens iemand in het krijt durft te treden is niet alleen moedig maar ook terecht en noodzakelijk. Ook de OVWers waren geen oorlogsmisdadigers, evenmin als beroepsmensen en KNILers, geen rovers, verkrachters en bloeddorstige racisten. Waarvan acte. Het boek van Van der Gaag, geeft naast het relaas van de lotgevallen van zijn onderdeel, tevens een overzicht van de politieke ontwikkelingen gedurende die jaren en een achtergrondbelichting van het politiek/militaire gebeuren in die jaren, zowel na-

tionaal als internationaal, in Den Haag, Batavia en elders. Ook op dit punt zijn wij al decennia lang slecht voorgelicht. Waag het niet, met betrekking tot deze periode uit onze vaderlandse geschiedenis, de waarheid te spreken, de feiten objectief te benaderen, want dan word je meteen verketterd, op de meshoop der geschiedenis gegooid. Een staaltje van deze nationale hypocrisie werd ons nog deze week (21 juli) geleverd. Op die datum n.l. opende de Bevelhebber der Landstrijdkrachten Lt. Gen. Couzie een tentoonstelling in het Legermuseum te Delft. Bij deze gele-

genheid durfde deze hoge Officier het aan een lans te breken voor het optreden van onze militairen in Nederlands-Indië (1945-1950). Als door een wesp gestoken sprongen onze vijanden, de meaculpa-roepers en nationale huilebalken weer op om Generaal Couzie hiervoor te veroordelen. Let nog steeds op uw zaak Sobats. Nog steeds loeren de snippers op onze reputatie en ze zullen schieten zodra er iets positiefs over ons beweerd wordt. Houdt mannen als Van der Gaag in ere.

J. Zwaan.

Beknopt overzicht van I en II - 6 R.I. 1944 - 1946

Nadat Breda op 29 oktober 1944 door de Poolse militairen was bevrijd van de Duitse overheersing, werden de Bewakingstroepen in het Zuiden des Lands opgericht. In Breda was dat o.a. Gewest 16, Noord-Brabant-West, district Breda, onder bevel van kapitein de Wolf, gelegerd aan de Baronielaan in een school achter de katholieke kerk. Wij vervulden in Breda de bewaking van gebouwen, o.a. het hoofdkwartier van Generaal Kruls, de Gommagefabriek, opslagplaats voor levensmiddelen voor het toen nog bezette Westen en patrouilles in het mastbos. 's Avonds na 22.00 uur, het tijdstip van het uitgaamsverbod, moesten wij erop toezien, dat er geen burgers meer op straat waren. In de loop van januari en februari 1945 moesten wij naar Lage-Zwaluwe, om aldaar dienst te doen in de dijken aan het Hollands Diep, o.a. de posten 18, gelegen nabij de spoorbrug, 21 en 22. Wij waren daar gelegerd in een patronaatsgebouw van de Hervormde kerk. Ons wachtlokaal was, in de school aldaar, enige malen geteisterd door Duitse granaten. Vanuit Lage-Zwaluwe, na de capitulatie van de Duitsers, gingen wij op in I-6 R.I. met bestemmingsplaats de Frederik Hendrikkazerne te Yught, alwaar wij behoorlijk werden afgeknepen door o.a. onderofficieren, die hun opleiding in Frankrijk hadden gehad. We hebben daar ook twee collega's verloren uit Lage-Zwaluwe. Die werden getroffen door granaten, die ontploften nadat zij bezig waren met het opruimen daarvan. In augustus 1945 werden er vrijwilligers gevraagd voor het voormalige Ned-Indië, aangezien de Japanners

plotseling hadden gecapituleerd. Begin september 1945 gingen wij naar Sittard, het klooster Leijenbroek, en werden ingedeeld bij II-6 R.I. Vanaf 25 september tot 2 oktober hadden wij inschepingsverlof. Velen moesten in die week met TIEN GULDEN rondkomen, vanwege de geldsanering. Op 14 oktober 1945, uitgeleide gedaan door vele inwoners van Sittard, vertrekken wij via Brussel en Calais naar Engeland, om daar circa 14 dagen te verblijven in het Parkcamp East Hamstead te Wokingham. Het was daar zeer mistig en koud. Op 27 oktober 1945 eindelijk naar Southampton voor inscheping op de Nieuw-Amsterdam. Op 28 oktober werd zee gekozen met aan boord ongeveer 5000 militairen, o.a. van de bataljons de Jagers, 8 R.I. en 11 R.I., een aantal matrozen en N.I.C.A. personeel. Op 3 november, na een zware storm in de Golf van Biskaje, arriveerden wij in Port-Said. Via het Suez-kanaal en de Bittermeren, kwamen wij twaalf uur later in Suez aan, om vervolgens door de Rode zee naar Colombo op het eiland Ceylon te varen. Maar ach, de Engelsen lieten ons daar niet toe. Dus, naar Trincomali aan de andere kant van het eiland, alwaar Rode Kruis personeel aan boord kwam. Op de Nieuw-Amsterdam werden talrijke festiviteiten georganiseerd, o.a. bingo, bokswedstrijden o.l.v. van Bommel, M.P.-er van 6 R.I. en er was een dansorkest van 11 R.I. Theorieles werd er ook gegeven. Onze Cie-commandant, kapitein Pieters, presteerde het zelfs om ons op het dek te laten excerseren. We hebben tweemaal

alarm gehad. De eerste keer in de avond, "man over boord", maar na lang zoeken niets gevonden en niemand vermist. De tweede maal overdag. Na de lunch sprong een militair van 6 R.I. over boord, maar werd achterna gezeten door een reddingsboot van het schip en kon zoddende weer uit het water worden gevist. Hij is wel teruggestuurd naar Nederland. Kwam uit Breda en heb hem na terugkeer uit de tropen weer ontmoet. De Engelse legerleiding had besloten: "geen Nederlandse troepen naar Ned-Indië." Op 16 november 1945 debarkeerden op het eiland Penang — gelegen aan de westkust van Malaka — de onderdelen van de Jagers en 8 R.I. Wij gingen verder naar Port Swettingham op Malaka en gingen daar van boord om vervolgens met drie-tonners te worden vervoerd naar Morib-Beach, een ex-legerkamp van de Jappen. Uitzicht op zee en de rimboe. Na een tropentraining, die werd verzorgd door ex-krijgsgevangenen van het K.N.I.L., vertrokken wij uiteindelijk naar Java. Intussentijd was een collega van de 4e cie door een Chinees vermoord en werd begraven op een kerkhof te Klang. Op 8 maart 1946 werden wij ingescheept op de Sommelsdijk, alwaar de Stoottroepen en 13 R.I. de beste plaatsen reeds in hun bezit hadden genomen. Op 12 maart, in de avond, werden wij in Semarang aan land gezet en vervolgens naar een aarddonker broederhuis aan de Bodjong getransporteerd.

J.W.L. Hofman — II-6 R.I.
Voml Noord-Brabant West.

Nieuwe leden sinds Sobat 35

Het ledental blijft groeien maar er is nog plaats genoeg voor nieuwe leden.

Veen H. van	Alkmaar	Tempel G. v.d.	Haarzuilen	Wouters H.J.	Oss
Krotje A.	Alkmaar	Groot J. de	Harderwijk	Groot A. de	Oudekerk a/d IJssel
Hin N.G.	Alkmaar	Vries D. de	Harderwijk	Horst G.H. ter	Pijnacker
Walters A.J.	Almelo	Kuijkhoven T.	Harderwijk	Verboest J.W.	Parmerend
Peters Th.	Almere	Wettes J.	Haren	Ijkhout M.T.T.	Randwijk
Lubberhuizen G.	Almere	Poet F.	Harlingen	Braken P.J.	Reusel
Spain J.	Almere	Gijsbertsen J.W.	Heelsum	Knijff J. v.d.	Rijnsterwoude
Buts J.	Almere	Gerritsen A.	Hellevoetsluis	Bel L.M. v.d. - S.D.M.	Rijswijk
Kruyff P.J. de	Almere	Hood M. van	Helmond	Stokdijk S.	Roelofsarendaveen
Verkerk Th.A.	Alphena a/d Rijn	Vervoort H.J.	Helmond	Wessius H.C.	Roelofsarendaveen
Palman Th.A.W.	Alvaresa	Rootjakkers J.	Helmond	Doorman W.J.	Roermond
Verzijden W.	Amersfoort	Goot A. van der	Hendersan	Ansema G.H.J.	Rotterdam
Oort C. van	Ammersoden(Wel)	Knappe H.H.	Auckland	Smit H.J.	Rotterdam
Flinkamp W.Chr.B.	Amsterdam	Kat J.A.	Hengelo	Kop J.M.	Rotterdam
Kolzenberg G.Th.A.	Amsterdam	Seppen J.G.	Hengelo	Boer T.	Rotterdam
Seinen J.	Amsterdam	Moulen S.H. ter	Hilversum	Groesdijk C.	Rotterdam
Kraft van Ermel Ch.L.	Amsterdam Zo	Wessels F.W.	Hilversum	Schenk S.	Santpoort
Jorittama R.L.	Avenham	Nijmeter J.	Hoofddorp	Riessen G. van	Schalkhaar
Scheele C.	Axel	Strijker H.	Hoogeveen	Boel P.J.	Schoonhoven
Warrooy G.	Axel	Verlinden M.S.	Hoogeveen	Jong S. de	Sharon Canada
Susanna H.J.M.	Badhoevedorp	Banschoten P.	Hoogeveen	Kooy E. van der	Ontario
Hockkamer J.	Balkbrug	Bergsma T.	Hulzen	Bakema H.	Sint Annaparochie
Huntelerslag J.	Beek	Wallenburg J. van	Joure	Nierop W.S.L. van	Sint Nicolaasgra
Kiebert P.	Belle River	Bruyn G.Th. de	Kapelle	Tol A.L. van	Sooet
Tol Ph. v.d.	Ontario	Jong D. de	Katwijk	Hartog B.	Tor Aar
Janssen G.G.	Bennebroek	Nizelrooy A.A. van	Katwijk aan Zee	Snijder F.	Tzum
Kop R.	Berke-Rodenrijs	Koostra G.	Kerkdriel	Wibbes J.	Uffelte
Peters I.H.	Blind Bight	Zanden J.F. v.d.	Langwam	Miltenburg J.R.	Uitgeest
Jaspers-Payer J.	Australië	Waff A.J. van der	Australië	Lugt E. de	Utrecht
San M.F. van	Victoria	Spee F.I. v.d.	Victoria	Grootjans J.Th.	Veldhoven
Luber C.	Borne	Zanderop H.H.	Leende	Egging J.	Velp
Windt A. v.d.	Bowmanville	Brake H.J.W. te	Leeswarden	Blok J.	Vierpolders
Broesen P.J.	Canada	Popping W.C.	Leiden	Slingerland Jac. C.	Vijfhuizen
Roorda H.	Canada	Moester S.	Lichtenvoorde	Boordwijk R. van	Vlijmen
Hilberdink C.	Canada	Rheenen K.F.M. van	Limmen	Fegg F.E.	Vlissingen
Frates P.B. de	Estelle	Coendert M.J.J.	Lindsey	Eadt M.J. van der	Vocschoten
Tuk A.	Brunssum	Arkel H. van	Ontario	Kampschuur J.E.	Vught
Batma D.	Calgary Alb.	Wieringa K.	Ontario	Meijer F.H.	Wateringen
Verheide D.	Cambridge	Stuit E.	Ontario	Spek J. van der	Weesp
Stetels G.	Australië	Bruijn P.H.M. de	Nieuwleusen	Lovink-Gorter W.	White Rock Canada
Hageman P.J.A.	Garden	Beekink W.	Nijkerk	Veelen F. van	B.C.
Cock C.H. de	Capelle a/d IJssel	Berg B.J. v.d.	Nijmegen	Knook G.P.	Willemstad
Broeckhuysen G.M. van	Capelle a/d IJssel	Smink A.	Noordseeschut	Lange G. de	Willowdale
Pwari A.L.	Chesley	Leeuwen N.J. van	Noordseeschut	Balkier N.	Ontario
Varkevisser P.	Ontario	Kleijweg G.A.	Noordseeschut	Waleit D.H.	Wormser
Dop H.H.	De Bilt	Tjepkema Wm.	Noordseeschut	Wentjes A.C.M.	Zaandijk
Baxmeer A.	De Bilt	Zonneveld C.	North York	Wijnveld Th.M.B.	Zeeland
Engel B. v.d.	Delft	Veerman S.L.	Ontario	Luxemburg A.C.J. van	Zoetermeer
Steenbergen J. van	Delft	Wieringa K.	Oudebroek		
Hulscher H.J.J.	Delft	Stuit E.	Oostmeer		
Toom C.B. den	Delft	Bruijn P.H.M. de			
Groot J. de	Delft	Beekink W.			
Kronenberg C.H.	Den Haag	Berg B.J. v.d.			
Hoogendoen A.C.	Den Haag	Smink A.			
Vorst H.J. v.d.	Deurne	Leeuwen N.J. van			
Arts J.	Deurne	Kleijweg G.A.			
Geerlings P.D.T.	Deventer	Tjepkema Wm.			
Loeters F.G.A.	Didam	Zonneveld C.			
Ploaismans J.	Doetinchem	Veerman S.L.			
Kates A.	Dokum	Wieringa K.			
Klaver P.	Don Mills	Stuit E.			
Lippets P.	Ontario	Bruijn P.H.M. de			
Riedstra H.	Drempt	Beekink W.			
Cruijl L. de	Elmira	Berg B.J. v.d.			
Muntenaar J.P.M.	Ontario	Smink A.			
Veen E. ten	Emmen	Leeuwen N.J. van			
Meeuwisse H.A.	Enschede	Kleijweg G.A.			
Lambrechts C.M.	Enschede	Tjepkema Wm.			
Arts B.	Erica	Zonneveld C.			
Hendriks W.	Enselo	Veerman S.L.			
Oostwood Chr.	Ewijk	Wieringa K.			
Verhoogh H.	Geldrop	Stuit E.			
Mitze W.	Genesuiden	Bruijn P.H.M. de			
Liebers H.J.	Gouda	Beekink W.			
Janquiere	Gouda	Berg B.J. v.d.			
	Groesbeek	Smink A.			
	Haarlem	Leeuwen N.J. van			
		Kleijweg G.A.			
		Tjepkema Wm.			

Vereniging Oud-militairen Indiëgangers Nederland

Ondergetekende: .....

(naam)

straatnaam: .....

woonplaats: .....

lidnummer: .....

legernummer: .....

verzoekt voor zichzelf / + partner toezending van
1/2 vervoersbewijzen voor bijwoning van de herdenking op
7 september a.s. te Roermond.

Handtekening:

Dit formulier ingevuld zenden aan:
Secretariaat VOMI - Brongras 68 - 3068 PB Rotterdam

form de 5/94

SOCIALE COMMISSIE - V.O.M.I.

Fonds Sociale Zorg

Met herkenning begint erkenning!
Met meer leden meer kracht!

Draag ons borstembleem en onze stropdas bij alle officiële V.O.M.I. gelegenheden!
Plak onze V.O.M.I. stickers op de achterraut van Uw auto!
U kunt ze bestellen bij de penningmeester van Uw vereniging.

V.O.M.I. borstembleem	f 12,50
V.O.M.I. stropdas donkerrood	f 22,50
V.O.M.I. stropdas donkerblauw	f 22,50
V.O.M.I. stickers	f 1,00
V.O.M.I. kerst- en nieuwjaarskaarten	f 0,50
V.O.M.I. luxe aanstekers	f 9,00
V.O.M.I. sleutelhangers	f 6,00
V.O.M.I. rollerpennen	f 1,50
V.O.M.I. ballpoints	f 1,00

N.B. alle prijzen zijn per stuk en bij iedere bestelling wordt minimaal f 2,50 extra berekend voor verzending en porto

U kunt de artikelen ook bestellen bij de **Beheerders** van het **Fonds Sociale Zorg:**

- a. L. van Eijk, Oost Kanaalweg 12, 2461 EP Ter Aar
Tel. 01722 - 2705, Postgiro 6131844
- b. Tj. Gaastra, Van Heusdenstr. 15a, 2461 VJ Ter Aar
Tel. 01722 - 2452

Ook hier wordt minimaal f 2,50 extra in rekening gebracht voor verzending en porto.

POSTZEGELS

Postzegels, gebruikt of ongebruikt, binnen- of buitenland, bewaar ze en stuur ze naar **Mevrouw Jac. Holewijn, De Goede Hoop 13, 2021 AP Haarlem, Tel. 023 - 253058.**

De opbrengst komt volledig ten goede van het **Fonds Sociale Zorg VOMI - Nederland.**

Alle aangesloten Verenigingen worden verzocht ook aan de inzameling mee te werken.

V.B.

Geeft u ons uw wensen door en wij maken vrijblijvend voor u een reisvoorstel met de daarbij behorende reissom.

BASE TOURS komen tot stand na bestudering van de ervaringen van bepaalde groepen mensen die vroeger voor kortere of langere tijd in Indonesië verbleven.

Bij het bepalen van de reissom gaat men uit van een zo voordelig mogelijk bedrag, gerelateerd aan een verantwoorde uitvoering.

Het programma kan echter, naar wens, worden uitgebreid met vele opties.

Het minimum aantal deelnemers is 6-8 personen of een veelvoud daarvan.

Bent u geïnteresseerd in deze groepsreizen, belt u ons dan even.

AURORA TRAVEL SERVICE B.V. (ANVR/SGR nr. 1502/IATA)

Clauskindereweg 28-29, 1069 HN Amsterdam. Tel. 0206199377/6199396 (zaterdag telefonisch niet bereikbaar).
Kantooruren: maandag t/m vrijdag 09.00 - 17.00 uur. Zaterdag 09.00 - 12.00 uur.

Inlichtingen omtrent prijzen, dienstregelingen, afvaartdata, enz. worden verstrekt volgens de laatste in ons bezit zijnde gegevens, echter onder alle voorbehoud.
Registratie K.v.K. Amsterdam 147459